LEACUL UITAT

Arhimandrit
SERAFIM
ALEXIEV

Sfânta Taină a Spovedaniei

Arhimandrit SERAFIM ALEXIEV

Leacul uitat

Sfânta Taină a Spovedaniei

Traducere din limba bulgară de:
Gheorghiță Ciocioi și Petre-Valentin Lică

Tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte Galaction,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

editura Σοφία

București, 2003

Redactor: Elena Marinescu
Coperta: Mihaela Voicu

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Traducerea a fost făcută după originalul în limba bulgară: Arhimandrit Serafim Aleksiev, *Zabravenoto lekarstvo,* Sofia, 1995.

Mulțumim Mănăstirii Acoperământul Maicii Domnului, Kneajevo, Sofia și Editurii Sfântul Apostol și Evanghelist Luca pentru permisiunea de a publica această lucrare în limba română.

ISBN 973-8207-69-X

Notă biografică

Autorul acestei cărți, arhimandritul Serafim Alexiev, este binecunoscut cititorilor ortodocși din Bulgaria și mai puțin celor din România. Născut în anul 1912, într-o familie săracă, dar evlavioasă, el a absolvit Seminarul Teologic din Sofia, după care a fost admis la Facultatea de Teologie, continuându-și studiile în Elveția. În anul 1940 intră în monahism. Un rol hotărâtor în viața lui l-a avut prietenia cu vrednicul de pomenire arhiepiscopul Serafim Sobolev (†1950), în care află un povățuitor fără seamăn în ale credinței și vieții duhovnicești.

În viața și activitatea sa creatoare se disting trei perioade. Prima (până în 1960), când, în ciuda condițiilor vitrege, desfășoară o neobosită activitate pastorală, ține predici și omilii pline de har, scrie broșuri și poezii pe teme moral-duhovnicești. Din această perioadă datează culegerile de omilii „Nădejdea noastră" și „Dragostea noastră" – dintre cele mai căutate cărți ale sale. În a doua perioadă (1960-1969), arhimandritul Serafim – deja doctor în teologie dogmatică al Academiei de Teologie din Sofia – publică o serie de studii, rodul unei trude teologice neistovite.

A treia perioadă debutează în anul 1969, când, datorită unui dezacord de principiu cu privire la reforma târzie a calendarului din Bulgaria și datorită politicii pro-ecumenice în care părea să fie atrasă Biserica Ortodoxă Bulgară, părăsește Academia Teologică. În această perioadă Arhimandritul Serafim scrie o nouă serie de cărți cu conținut teologic și duhovnicesc, printre care „Rugăciunea noastră", „Viața de după moarte", „Rugăciunea Sfântului Efem Sirul", și altele, precum și ultima sa carte-testament „Ortodoxia și ecumenismul" – o critică profundă a ecumenismului.

Arhimandritul Serafim a trecut la Domnul în 13/26 ianuarie 1993. De la el ne-au rămas, ca o prețioasă moștenire, cărțile și pilda sa de viață monahală plină de râvnă și jertfă de sine, închinată pe deplin slujirii sfintei credințe ortodoxe.

Traducătorii

Călătorul bogat

Într-un sătuc retras și cu parfum balcanic a sosit într-o vară, la odihnă, un tainic călător. Era un om foarte bogat. Călătorea singur, era foarte obosit și dorea să găsească grabnic un loc unde să poposească, pentru a se odihni. Dorința lui era să facă fericiți pe acei oameni care i-ar oferi un adăpost plăcut și liniștit. Bogățiile fiindu-i nemăsurate, voia să ofere gazdelor primitoare un dar la care acestea nici nu visaseră vreodată.

Mergând pe uliță, văzu deodată o căsuță plăcută la înfățișare, așezată într-un loc minunat și se hotărî să caute găzduire aici. Bătu la ușă, dar, de îndată ce i se deschise și fu poftit să intre,

fără voie, se trase înapoi. Dinăuntru venea un miros greu. Ce putea fi ? Și oamenii, și porcii trăiau laolaltă, sub același acoperiș. Fără să spună pentru ce a venit, călătorul se scuză și ieși în curte. Merse apoi de-a lungul pârâului limpede, care curgea prin mijlocul satului. În apropiere, o altă casă frumoasă, de curând înălțată, îi atrase atenția. Se hotărî să bată și la ușa acesteia, însă stăpânul casei era un om foarte rău. Văzându-l pe străin că se apropie de porți, slobozi câinii asupra lui, nelăsându-l nici măcar să intre în curte.

Atunci, călătorul căută găzduire la o altă casă. Aici l-au primit cu ospitalitate. Văzând însă că toate zăceau în neorânduială, acoperite cu praf și funingine, cufundate în gunoi și păienjeniș, gândi că nici în casa aceasta nu va afla mult căutata liniște și plecă. Ajuns la a patra casă, din pricina marii oboseli, se hotărî să poposească, orice s-ar fi întâmplat. Dar aici, pe lângă neorânduială și mizerie, mai află și altceva: pe pereți se vedeau urme de ploșnițe, iar el nu putea suferi insectele. Pe deasupra, puricii săreau pe el, așa că se grăbi să plece. Străinul nostru străbătu astfel satul întreg, fără să gă-

sească undeva vreun colțișor curat, unde să se odihnească în liniște. Se mira, cum puteau, oare, oamenii aceștia, trăind într-un ținut muntos atât de minunat, să își lase în paragină casele, într-o asemenea măsură. Satul era străbătut de un pârâu. În multe locuri, pe ulițele strâmte și întortocheate, susurau alte pârâiașe. În piață și mai peste tot se găseau cișmele și izvoare, din care curgea apă din belșug. Călătorului îi era limpede că murdăria care stăpânea în casele satului nu se datora lipsei de apă, ci numai nepăsării gospodarilor.

În cele din urmă, frânt de oboseală, găsi adăpost într-o cocioabă de la marginea satului, al cărei stăpân era un bun gospodar. Aici fu întâmpinat cu multă bunăvoință de oameni cu chipuri prietenoase și zâmbitoare. Încă de la intrare, băgă de seamă că totul în această casă, deși sărăcăcios, era curat și bine rânduit. Geamurile ferestrelor străluceau, nicăieri nu se vedeau pânze de păianjen, podeaua era proaspăt spălată și camera aerisită. Era limpede că parfumul pajiștilor și pădurilor din apropiere pătrundea adesea în această casă, prin ferestrele deschise.

Călătorul răsuflă uşurat şi rămase aici. Află astfel, în cele din urmă, un colţ plăcut şi liniştit unde să se odihnească. Şi unde şi lăsă marele său dar.

Dragi cititori, v-aţi pus vreodată întrebarea: Dacă vine Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care ne aduce cel mai mare dar – Harul Său Ceresc, prin care ne umple de fericire şi aduce mântuire sufletelor noastre – şi dacă va căuta adăpost pentru Sine în sufletele noastre, unde ar putea să găsească un loc potrivit de odihnă ?

Sfântul Macarie Egipteanul spune: „Precum Dumnezeu a creat cerul şi pământul, pentru ca omul să viețuiască în ele, tot astfel a creat trupul şi sufletul omului, ca locuinţă a Sa..."

Pentru aceasta, Apostolul ne încredinţează: „Casa Lui suntem noi" (Evrei 3, 6).

Mântuitorul Iisus Hristos, acest minunat Oaspete Ceresc se pogoară deseori printre noi, pentru a intra sub acoperişul sufletului nostru. El ni Se înfăţişează în nespusa taină a Sfintei Împărtăşanii, bate la fiecare uşă, tânjeşte să intre în fiecare casă, doreşte să vorbească fiecărei inimi, voieşte să bucure fiecare suflet credincios şi să îi ofere darul Său ceresc. Dar cum îl

întâmpinăm noi ? Oare poate El să poposească în fiecare dintre noi, așa după cum ar dori ?

Iată, unul pășește către Sfânta Împărtășanie și poftește pe Domnul în cămara tainică a inimii sale: „Vino Doamne Iisuse și te sălășluiește întru mine !", șoptește el în rugăciunile pregătitoare pentru Sfânta Împărtășanie. „Pogoară-te sub streașina mea, intră în casa sufletului meu ! Deschide-voi ușile nevrednicelor mele buze ! Sălășluiește-te întru mine !"

Iisus Hristos se îndepărtează însă dezgustat de această primitoare ușă deschisă !

Dinăuntru răzbate o duhoare duhovnicească insuportabilă ! Acolo duhnește a desfrâu și ură, a iubire de arginți și pizmă, a mândrie și iubire de sine... Iar Oaspetele Ceresc se îndepărtează. Nu poate intra într-o astfel de casă, unde omul și dobitoacele, acei porci duhovnicești, viețuiesc împreună, sub același acoperiș.

Iată, un altul este povățuit să postească și să se împărtășească, este rugat să primească în inima sa pe Iisus Hristos, care aduce marele și mântuitorul har dumnezeiesc, cel mai înalt dar pe care omenirea l-a primit vreodată ! Dar, el nici măcar nu vrea să audă de așa ceva. Pentru

el, sfinţii cereşti sunt neplăcuţi !...Ei îl împiedică să trăiască după cum voieşte. La ce îi foloseşte împărtăşania ? El slobozeşte în sufletul său câinii asupra Oaspetelui Ceresc şi nu Îl lasă să se apropie de porţile lui.

Al treilea a postit, s-a rugat, s-a pregătit pentru Sfânta Împărtăşanie, însă nu a iertat jignirile pe care semenii săi i le-au adus, nu s-a împăcat cu vrăjmaşii săi şi nu şi-a liniştit sufletul. Totul în el se află în neorânduială. Păcatele, asemenea prafului şi funinginii, acoperă păruta sa evlavie. Gunoiul şi păienjenişul i-au schimonosit credinţa, gândurile rele i-au tulburat simţămintele, iar el, într-o astfel de stare, cutează să poftească pe Oaspetele Ceresc în cămara inimii sale ! Nu se teme el oare că Îl va întrista, în loc să Îl bucure, prin această ospitalitate nechibzuită a sa ?

Al patrulea aude pe cineva bătând la uşa conştiinţei sale, însă nu s-a gândit niciodată, până în acea clipă să o curăţească. Atâtea pete ale păcatului au murdărit ferestrele, cândva curate ale sufletului ! Atâtea obiceiuri păcătoase au adunat gunoi în cotloanele tainice ale inimii ! Sărmanul om ! Paraziţii răutăţii, duhu-

rile rele, l-au năpădit și sug vlaga vieții sale duhovnicești. Dacă el va deschide ușile și va pofti într-o astfel de stare de necurățenie și neorânduială pe cel mai înalt Oaspete, crede el, oare, că Îi va putea oferi Acestuia adăpost curat și plin de bucurie ?

Însă cine ar putea să spună despre casa sa duhovnicească, într-adevăr, că este pe deplin pusă în rânduială și că poate întâmpina Oaspetele Ceresc ?

Noi toți suntem nevrednici, unii mai mult, alții mai puțin, de Răscumpărătorul Ceresc venit la noi. Însă, iată, El bate la ușa noastră (Apocalipsa 3, 20). El însuși însetează să intre la noi. Căci pentru El am fost creați și fără de El suntem veșnic nefericiți.

El vine să aducă tuturor darul său ceresc. Există oare vreo cale prin care să redevenim vrednici de El ? Cu mare bucurie trebuie să recunoaștem că există.

Această cale o constituie pocăința și mărturisirea. Prin mărturisire, atunci când este sinceră, adâncă și îngemănată cu dezgustul de omul cel vechi și cu dorința de a începe o viață nouă, cămara inimii este curățită din temelie de

tot gunoiul păcatului. Prin mărturisire sunt izgoniţi demonii, aceşti paraziţi ai pierzaniei. De asemenea, prin mărturisire sunt puse în rânduială toate gândurile şi ideile împrăştiate, toate simţămintele şi dorinţele nelalocul lor ale inimii, astfel încât ea se învredniceşte să-L primească pe cel mai minunat oaspete – Mântuitorul Iisus Hristos.

Păcatul

Iubiţi cititori, noi am fost creaţi pentru Dumnezeu şi numai în El aflăm desăvârşita fericire, după care tânjeşte neîncetat inima noastră. Nimeni altcineva în afară de Dumnezeu nu ne poate face sufletul fericit! Oferiţi-i omului tot ceea ce îşi doreşte. Se va bucura o vreme, însă mai apoi va deveni nepăsător faţă de toate, simţind că altceva, mult mai profund, îi lipseşte. Nu se bucură, oare, la fel şi copilul pentru fiecare jucărie nouă, până când i se face foame? Atunci aruncă jucăria şi caută pâine. O înrădăcinată foame lăuntrică de dreptate, bucurie şi pace în Duhul Sfânt (Rom. 14, 17) ne roade sufletul şi nu ne

dă pace, nici chiar în mijlocul celor mai mari înfăptuiri din lume!

Această foame binecuvântată este foamea de Dumnezeu. Fericitul Augustin are dreptate atunci când spune în „Confesiunile" sale, înaintea lui Dumnezeu: „Tu ne-ai creat pentru Tine, iar inima noastră zbuciumată este neliniştită până ce va găsi odihna întru Tine."

Unicul Oaspete care ne poate face sufletele fericite este Dumnezeu. Iar dacă Dumnezeu este fericirea noastră deplină şi cel mai mare bun al nostru, este limpede că ceea ce ne stă în cale, în drumul nostru către El, este răul cel mai mare pentru noi. Iar un astfel de rău este păcatul.

În zadar caută unii oameni învăţaţi să afle cel mai mare rău pentru oameni în altă parte, în afara păcatului. Unii văd bolile ca fiind cel mai mare rău, alţii sărăcia, iar alţii moartea. Însă, nici bolile, nici sărăcia, nici moartea, nici vreun alt necaz lumesc nu poate fi pentru noi un rău atât de mare precum este păcatul. Căci aceste necazuri pământeşti nu ne despart de Dumnezeu, dacă noi Îl căutăm sincer, ci, dimpotrivă, ne apropie de El.

Sfinţii Apostoli erau săraci, dar pe mulţi îmbogăţeau (II Cor. 6, 10). Chiar şi săraci fiind,

ei erau bogați, pentru ca aveau minunatul dar al lui Dumnezeu – Harul Dumnezeiesc, care încă din această viață i-a făcut nespus de fericiți ! Putea fi oare sărăcia, pentru cei care aflaseră comoara vieții celei veșnice, răul cel mai mare ? !

Nu bolile sunt cel mai mare rău pentru om, căci bolile trupești, suferite cu smerenie, credință și răbdare, pot vindeca sufletul bolnav de păcat și-l pot aduce mai aproape de Dumnezeu – bunul desăvârșit al omului.

Pentru omul credincios nici moartea nu este înfricoșătoare, căci prin ea trecem ca printr-o ușă către Dumnezeul nostru Cel mult dorit și iubitor, Care a gătit celor ce Îl iubesc pe El „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit" (I Cor. 2, 9) !

Păcatul însă este cea mai nenorocită sărăcie a inimii – sărăcie a comorii harului. Păcatul este o boală ucigătoare de suflet, boala care ne lipsește de bucuriile pământești și de cele cerești. Păcatul este înfricoșătoarea și nedorita moarte a sufletului, care ne rupe pentru totdeauna de bucuria cereștilor locuitori ai raiului și ne îngroapă în întunericul iadului !

Pentru om nu există rău mai mare decât păcatul ! Acesta ucide atât trupul, cât şi sufletul. El ne umple de amărăciune atât viaţa aceasta, cât şi pe cea veşnică, el este cauza dezbinării din sânul familiilor, a certurilor între vecini, a neînţelegerilor dintre rude. El aprinde focul urii dintre oameni. El semeţeşte sufletul şi îl împietreşte. Otrăveşte inima cu pizma. Alungă din inimă simţămintele sfinte şi poftеşte demonii să se sălăşluiască în locul lor. El ne desparte de Dumnezeu şi stinge tot ceea ce este luminos în inimile noastre, ne învaţă minciuna, cum să plăcem oamenilor, iubirea de sine şi iubirea de arginţi. El ne sileşte să clevetim pe aproapele nostru şi să îl judecăm. Ne împinge mâna la furt, ne umple de mânie şi venin şi ne şopteşte să căutăm răzbunare. El săvârşeşte toate necurăţiile, fărădelegile şi nelegiuirile şi este pricina tuturor bolilor, suferinţelor, nedreptăţilor, asupririlor, vărsărilor de sânge şi războaielor. El ne-a umplut sufletele noastre, ale tuturor, de o miasmă de neîndurat şi o varsă pe aceasta în relaţiile dintre noi.

V-aţi pus vreodată întrebarea, de ce este atât de apăsător să trăieşti pe pământ, de ce este

viața atât de chinuitoare ? De ce nu ne putem suferi unii pe ceilalți ?

Răspunsul este următorul: pentru că păcatul a otrăvit atmosfera vieții, noi toți suntem bolnavi de păcate. Iar dacă rănile nevindecate ale trupului răspândesc un miros greu de suportat, cu atât mai grea este miasma păcatului !

Așa cum bolile trupului pot fi externe (vizibile) și interne (ascunse), așa și păcatele, fiind boli ale sufletului, pot fi văzute și nevăzute. Adeseori ne amăgim cu gândul că putem ascunde de cei din preajma noastră rănile păcatului din sufletul nostru. Suntem considerați a fi oameni buni și cumsecade, însă de Dumnezeu nu putem ține nimic ascuns, ochii Săi sunt mai strălucitori decât soarele și răzbat pretutindeni. Dacă am putea cumva vedea cu ajutorul a ceva asemănător razelor roentgen, starea sufletească tainică a fiecăruia dintre noi, sau a întregului neam omenesc, căci Dumnezeu o vede pe aceasta, am fi îngroziți ! Păcatul este un rău veșnic, căci este o jignire adusă Dumnezeului Celui Veșnic. Dumnezeu ne-a poruncit să nu păcătuim, însă noi o facem prin întinarea veșnicei măreții a Creatorului.

Cuvântul lui Dumnezeu ne spune: „Păcatul este nelegiuire“ (I Ioan 3, 4).

Aceasta înseamnă că păcatul este încălcarea legii dumnezeiești. Orice încălcare a unei legi, fie ea de stat sau a naturii, atrage după sine pedeapsa. Păcatul, fiind încălcarea celei mai înalte legi – voia sfântă a lui Dumnezeu – atrage după sine cele mai aspre pedepse. Însă dacă vom rămâne învârtoșați în păcate, dacă nu vom voi să ne pocăim pentru ele, dacă vom rămâne împietriți într-o atitudine potrivnică lui Dumnezeu, El ne va lăsa să ne îndreptăm încotro voim.

Păcatul sfârșește prin despărțirea definitivă de Dumnezeu și, fiindcă El este fericirea inimii noastre, despărțirea de Dumnezeu înseamnă lipsirea de această fericire sau chinul veșnic. Dacă păcatul este un rău atât de înfricoșător în esența sa și atât de ucigător prin urmări, de ce păcătuim noi cu atâta ușurătate ? Cum am ajuns, oare, să ne împrietenim în cel mai intim mod cu putință, cu propriile noastre păcate, să ne obișnuim cu ele în așa măsură, încât azi mulți, dacă nu aproape toți, consideră că păcatul este inevitabil în viață ? Și cum am putut și mai putem încă răbda murdăria, praful și păienjenii

din cămările inimilor noastre, trăind într-o oarbă nepăsare, în această neorânduială, în miasma propriilor noastre fărădelegi ! Toate acestea sunt pur și simplu de neînțeles, însă sunt reale. Nesimțitori, orbiți duhovnicește, toți am devenit indiferenți la strigătele propriei noastre conștiințe și la grija față de propria mântuire...

Iar această indiferență a ajuns atât de mare, încât micșorăm și gravitatea relelor pe care le săvârșim. Consideram că nu săvârșim nimic ieșit din comun atunci când păcătuim. O, dacă am putea cântări greutatea păcatelor noastre și dacă am putea simți limpede că această greutate ne trage spre fundul iadului, poate atunci am primi mai degrabă să ne înghită pământul și stâncile să se prăvălească peste noi decât să păcătuim și să îl mâniem pe Dumnezeu ! Dacă ne-am putea închipui o balanță cu două talere, într-unul fiind așezate păcatele omenești, iar în celălalt sfințenia duhurilor cerești luminoase și a tuturor drepților ce au viețuit pe pământ, atunci întreaga sfințenie cerească și pământească nu ar putea să ridice talerul păcătoșeniei omenești. Numai puterea lui Dumnezeu o poate face. Pentru aceasta a trimis Dumnezeu

în lume pe Fiul Său, Unul Născut, care să răscumpere păcatul omenesc prin jertfa Sa de pe Golgota. De atunci, păcatele tuturor oamenilor sunt iertate, cu condiția ca aceștia să se pocăiască pentru ele. Astfel, nu mai există păcat care să cântărească mai mult decât milostivirea lui Dumnezeu. „Căci atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său, Cel Unul Născut, l-a dat, ca oricine care crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică !" „Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii."

Îndrăzniți, cei ce ați păcătuit ! Există izbăvire și pentru voi ! Iisus Hristos, care a purtat pe umerii Săi păcatele întregii lumi și care a plătit prin moartea sa pe cruce datoriile noastre față de Dumnezeu, poate purta și păcatele noastre pe umerii Săi.

Pentru aceasta se și roagă Andrei Criteanul, în numele nostru, al tuturor, al celor care păcătuim greu înaintea Lui: „Ridică de la mine lanțul cel greu al păcatului și dă-mi lacrimi de umilință !", dar noi chiar trebuie să vărsăm lacrimi de umilință. Căci există numai două feluri de apă care spală necurăția păcatelor: apa botezului și lacrimile pocăinței. Mai mult,

după cum grăiește Sfântul Ioan Scărarul, după botez, izvorul lacrimilor este mai mare decât botezul, chiar dacă aceste cuvinte par mai îndrăznețe. Căci botezul ne curățește de relele cele vechi, iar lacrimile și de păcatele săvârșite după botez.

Noi toți am întinat botezul pe care l-am primit la vârsta copilăriei, iar prin lacrimi ne curățim din nou. Și dacă Dumnezeu, în iubirea Sa de oameni, nu ni le-ar fi dat pe acestea (lacrimile și pocăința), cu greu s-ar fi găsit câțiva care să se mântuiască."

Leacul uitat

Sfânta Taină a Spovedaniei poate fi numită, pe drept cuvânt, „leac uitat". Lumea întreagă zace cufundată în rău. „Fiecare dintre noi s-a molipsit de ucigătoarea boală numită păcat. Poate fi, oare, vindecată această boală ! Leacul există ! Şi este unul minunat ! Dacă îl primeşti te însănătoşeşti ! Însă noi nu întindem mâinile spre el ca să ne vindecăm şi să ne împăcăm conştiinţa. De ce, oare ? Pentru că l-am uitat şi l-am nesocotit.

„De ce, dar, să muriţi, o, casă a lui Israel ?" – strigă cu durere Sfântul Proroc Iezechiel. De ce, creştini, să muriţi în păcatele voastre ? – strigă cu durere şi mai mare către noi Răs-

cumpărătorul nostru Iisus Hristos. Oare nu se află pentru noi izbăvire din moarte ? De ce să aduceți voi bucurie vrăjmașului mântuirii voastre – satana ?

Oare nu am pus Eu în Biserica Mea pocăința cea mult lucrătoare ? „Eu nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă păcătosul din calea lui și să fie viu. Întoarceți-vă cu dinadinsul din calea voastră cea rea !(Iezechiel 33, 11) Aveți în dar Pocăința, acest bun veșnic", iar ea lucrează cu aceeași putere în toată vremea vieții și împotriva tuturor păcatelor: curăță orice păcat, mântuiește pe toți cei care aleargă la Dumnezeu, chiar dacă o fac în ultimele clipe dinaintea morții.

Pentru bolile pământești există medicamente pământești. Pentru cea mai gravă dintre boli, păcatul, există Atotputernicul Doctor Ceresc și leacuri cerești. Acest Doctor este Iisus Hristos.

Pentru că fiecare păcat este o încălcare a legii sfinte a lui Dumnezeu, numai Acesta în minunata Sa Atotputernicie poate ierta păcatele. El poate face ca toate păcatele să se șteargă ca și cum n-ar fi existat. „Chiar dacă păcatele noastre

vor fi cum e cârmâzul, ca zăpada le voi albi, și de vor fi ca purpura, ca lâna albă le voi face", (Isaia 1, 18), făgăduiește El. Însă, pentru ca toate acestea să se împlinească, se cere de la noi un singur lucru – să ne pocăim sincer.

„Nimeni nu este atât de bun și milostiv – spune Sfântul Marcu Ascetul – precum este Domnul, însă El nu iartă păcatele acelora care nu se pocăiesc" și „noi vom fi judecați nu pentru mulțimea fărădelegilor, ci pentru că nu voim să ne pocăim".

Astfel, Domnul, în atotputernicia Sa, poate ierta păcatele omenești. Însă luați aminte cât de greu este de dobândit milostivirea dumnezeiască ! Dumnezeu a încredințat unor oameni – apostolii și urmașii acestora, episcopii și preoții – puterea de a ierta păcatele !

De ce a făcut Dumnezeu astfel ? Pentru a face pocăința și, prin urmare, și iertarea păcatelor mult mai apropiate, mai ușoare și mai neîndoielnice ! „Luați Duh Sfânt; Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute." (Ioan 20, 22-23). „Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer." (Matei 18,18)

Cum sunt iertate păcatele ? – prin Taina Pocăinței sau a Mărturisirii. Creștinul, împovărat de păcate merge la preot, cu căință adâncă în suflet, și își mărturisește deplin tainele inimii și ale conștiinței sale. Preotul, încredințat de pocăința sinceră a creștinului, după cuvenitele rugăciuni începătoare, îi citește rugăciunea săvârșitoare a tainei: „Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu darul și îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine, fiule (fiică) (N), și să-ți lase toate păcatele. Și eu, nevrednicul preot și duhovnic, prin puterea dată mie, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin."

În clipa aceea, cele pe care preotul le iartă pe pământ sunt iertate și în ceruri ! Există, oare, milă mai mare decât aceasta ? Nici noi nu am crede că acestea sunt cu putință dacă nu ne-ar fi fost spuse de către Acela Care n-a săvârșit nici un păcat, nici s-a aflat vicleșug în gura Lui (I Petru 2, 22).

Păcatul este un mare rău, cu consecințe grave greu de socotit – chinurile veșnice ale iadului ! Iar leacul lui, rânduit de Iisus Hristos, este atât de simplu ! Pare de necrezut !...

Aşa precum le-a zis Iisus Hristos celor zece leproşi: „Mergeţi şi vă arătaţi preoţilor", iar ei, mergând, s-au curăţit, aşa şi nouă, păcătoşilor, ne spune parcă: şi voi sunteţi bolnavi de lepră duhovnicească. Nu vă temeţi ! Împliniţi numai aceasta: Mergeţi şi vă arătaţi preoţilor.

Dacă vom nesocoti mila dumnezeiască, spuneţi-mi, oare, cât de aspre vor fi pedepsele pe care le vom îndura pentru că nu am făcut pentru mântuirea noastră puţinul care ne-a fost încredinţat să-l facem şi care a fost atât de uşor de săvârşit.

Sfânta Scriptură ne istoriseşte cum Neeman, căpetenia oştirii siriene, suferea de lepră. Auzind acesta că în pământul lui Israel se află un proroc al lui Dumnezeu – Elisei –, care îl poate vindeca, a venit la el, însoţit de slugi şi cu daruri multe, oprindu-se în faţa uşilor lui. Prorocul sfânt nu a ieşit în întâmpinarea lui, ci a trimis la el pe sluga sa să-i zică: „Du-te şi te scaldă de şapte ori în Iordan, că ţi se va înnoi trupul tău şi vei fi curat !" (IV Regi 5, 10). Neeman însă s-a mâniat, auzind cuvintele acestea, zicând: „Iată, socoteam că prorocul va ieşi el şi va chema numele Domnului, Dumnezeului său, îşi va

pune mâna pe locul bolnav și va curăți lepra. Iar el mă trimite să mă scald în râul Iordan ! Au doară, nu avem în Siria râuri mai bune ?", și a plecat mânios. Slugile lui însă, apropiindu-se de el, i-au zis: „Stăpâne, dacă prorocul ți-ar fi zis să faci ceva greu, oare n-ai fi făcut ? Iar acum ți-a zis numai să te speli. Oare nu vei putea împlini un lucru atât de lesnicios ?"

Neeman le-a ascultat pe slugile sale, s-a cufundat de șapte ori în Iordan și i s-a curățit și i s-a înnoit trupul ca trupul unui prunc.

Ce boală grea este lepra ! Și cât de ușor a vindecat-o prorocul lui Dumnezeu ! Nu însă tot atât de ușor se vindecă cea mai grea dintre boli – păcatul ! Cufundă-te în valurile pocăinței adânci și harul lui Dumnezeu te va curăți de toate păcatele ! Vei ieși din baia duhovnicească a Tainei Sfintei Spovedanii cu sufletul curat și înnoit, precum este sufletul unui copil !

Păcatul l-a făcut pe cel dintâi dintre îngeri, Lucifer, să cadă din ceruri ! Păcatul i-a izgonit pe Adam și Eva din rai ! Păcatul a adus potopul peste lume ! Acest păcat se gătește să ne despartă și pe noi pentru veșnicie de Dumnezeu și să ne arunce în bezna iadului.

Dacă Dumnezeu ne-ar cere să împărţim toată averea noastră săracilor, dacă El ne-ar cere să postim toată viaţa noastră sau să ne lepădăm o dată pentru totdeauna de lucrurile şi mângâierile pământeşti, pentru a ne răscumpăra păcatele şi pentru a fi izbăviţi de gravele lor urmări, chiar şi atunci ar trebui să le împlinim pe toate, numai să fim izbăviţi de chinurile veşnice ale iadului, către care ne împinge păcatul nostru.

Iar acum priviţi ce mântuire uşoară ne-a gătit Dumnezeu: „Duceţi-vă şi vă arătaţi preoţilor ! Mărturisiţi-vă păcatele înaintea lor ! Pocăiţi-vă din tot sufletul şi veţi fi sloboziţi din lanţurile păcatului !"

Ce om cu mintea întreagă ar nesocoti, după toate acestea, Mărturisirea ? Numai în două feluri ne putem mântui sufletele: fie fără să păcătuim deloc, fie prin pocăinţă pentru păcate. Însă, cum între oameni nu se află nici unul care să fie lipsit de păcat, dacă voim să ne împăcăm cu Dumnezeu, pe Care-L nesocotim prin încălcarea în fiecare zi a voii Sale Sfinte, ne rămâne numai să ne pocăim sincer şi curat. Altfel nu vom putea vedea chipul lui Dumnezeu, „căci nimic necurat nu va intra în strălucitoarea cetate cerească".

Obiecții împotriva mărturisirii

„Cât de mare să fie oare necurăția noastră ? ! Căci noi nu alergăm la spovedanie ca la un leac minunat, nu numai fiindcă o dăm uitării, dar și când o cunoaștem, nu o practicăm ! Ce poate fi mai nechibzuit, oare !

Spovedania ne este atât de trebuitoare nouă, păcătoșilor, încât trebuie să spunem cu curaj: fără Spovedanie nu există mântuire pentru noi ! Avva Isaia mărturisește același gând atunci când grăiește: „dacă nu ar fi pocăință, nimeni nu s-ar mântui. După cum Botezul ne spală de păcatul

originar și de toate păcatele săvârșite până la el, tot astfel și Pocăința, împreunată cu mărturisirea păcatelor, ne curăță de toate fărădelegile săvârșite după Botez !"

Noi însă nu ne mărturisim, deoarece avem unele obiecții împotriva Spovedaniei. Care sunt, de obicei, aceste obiecții ?

Iată-le pe cele mai de seamă dintre ele:

1. Unul spune: „ Sunt atât de păcătos ! Poate, oare Dumnezeu să-mi ierte mie păcatele ? ! Nu cred asta ! De aceea nu am nici un folos dacă mă spovedesc."

Dacă însă omul se pocăiește sincer, îi pot fi iertate toate păcatele. „Puterea pocăinței se întemeiază pe puterea lui Dumnezeu ! Doctorul este Atotputernic, iar medicamentul pe care ni-l dă El este tot atât de puternic" (Sf. Ep. Ignatie Briancianinov).

Sfântul Ioan Gură de Aur, cugetând la minunatele urmări ale pocăinței sincere, zice: „pocăința este un medicament care distruge păcatul. Ea este dar ceresc, putere minunată, care prin harul lui Dumnezeu înfrânge asprimea și tăria legilor. Ea primește și schimbă pe toți. Nu izgonește pe risipitor, nici pe desfrânată, nu se

îngreţoşează de cel beţiv, nici de idolatru, nu nesocoteşte pe cel ce cleveteşte, nu asupreşte pe hulitor, nici pe cel mândru, ci pe toţi îi înnoieşte, căci este foc mistuitor pentru curăţirea păcatelor.

Rana şi leacul, acestea sunt păcatul şi pocăinţa.

Să nu-mi spui: mult am păcătuit, cum mă voi putea eu mântui ? Tu nu poţi, dar Dumnezeul tău poate, şi poate astfel, încât va pierde toate păcatele tale. Ascultă-mi cuvintele cu grijă: Dumnezeul tău, aşa curăţă păcatele tale, încât nici o pată nu rămâne din ele şi, făcându-te iarăşi sănătos, îţi dăruieşte chipul cel bun, şi izbăvindu-te din pedeapsa de moarte, El îndreaptă, făcându-l pe cel ce a greşit asemenea celui drept, lipsit de păcat. Căci el pierde păcatul şi face ca păcatul să piară ca şi cum nu ar fi existat vreodată.

Dar este oare cu putinţă, vei spune tu, să se mântuiască acela care se pocăieşte ? Desigur ! Dar eu mi-am petrecut viaţa întreagă în păcat: dacă mă voi pocăi, mă voi mântui ? Bineînţeles ! Cum se întâmplă aceasta ? Prin iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Să nădăjduiesc eu ca, pentru pocăinţa mea, să-mi ierte Dumnezeu păcatele cele grele ? Dacă ai avea numai pocăinţa

ta, într-adevăr ar trebui să te cutremuri; dar pocăința se unește cu milostivirea lui Dumnezeu. Iar milostivirea lui Dumnezeu nu are margini și cuvintele nu pot spune bunătatea Sa. Fărădelegea ta are hotar, leacul împotriva ei biruie însă orice hotar. Fărădelegea ta este greșeală omenească – pe când milostivirea lui Dumnezeu este de negrăit. Pentru aceea, nădăjduiește că ea va covârși păcatele tale.

Dacă o scânteie ar cădea în mare se va aprinde oare aceasta ? Se va înălța ea din mare ? Iar cum este scânteia pentru mare, așa este păcatul pentru iubirea de oameni a lui Dumnezeu, ba chiar nici atât, ci mult mai puțin. Marea, oricât de întinsă ar fi, are un capăt, pe când iubirea de oameni a lui Dumnezeu nu are margini.

2. Un altul spune: „De ce să mă mărturisesc ? Eu nu am nici un păcat însemnat. Să se mărturisească cei care au ucis, care au jefuit, au săvârșit nelegiuiri sau vreun alt fel de păcat."

Această obiecție față de spovedanie este total opusă celei dintâi. În primul caz, omul nu crede că va fi iertat din pricina conștiinței apăsătoare a propriei păcătoșenii, iar aici lipsește orice conștiință a păcătoșeniei.

„Nu am păcate însemnate..." Dar este într-adevăr așa ? Dacă un om stă pentru mai mult timp închis într-o cămăruță, se obișnuiește cu aerul stricat și nici nu simte cât este de neplăcut. Însă, dacă intră cineva de afară, nu va putea să rabde duhoarea adunată în cameră și va ieși îndată.

Să răspundă cei care spun: „nu am păcate însemnate" dacă îl au pe Hristos în inima lor ? Acestuia îi place să sălășluiască în inimi curate. Dar sunt curate inimile lor ? Greu de spus ! Ei cred că sunt curați, însă închipuirile nu pot fi socotite drept realitate. „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine, și adevărul nu este întru noi" (I Ioan 1, 8). Și acolo unde este minciuna nu se află Hristos !

Atunci ce trebuie făcut ?

– Să ne spovedim. Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept, ca să ne curățească pe noi de toată nedreptatea (I Ioan 1, 9).

Sfinții Părinți ne învață că greu lucru este ca omul să-și vadă păcatele.

Aceasta ei o tălmăcesc prin orbirea pe care ne-o pricinuiește diavolul. Avva Isaia spune: „Când omul se desparte de cel ce se află de-a stânga sa, adică de comuniunea cu demonii și de

ascultarea sfaturilor lor, atunci el își va vedea păcatele sale înaintea lui Dumnezeu, în toată amănunțimea lor; atunci va cunoaște el pe Hristos. Însă omul nu-și poate vedea păcatele dacă nu se rupe de ele prin despărțire plină de trudă și întristare. Cei care au ajuns la această stare au aflat lacrimile și rugăciunea. Amintindu-și de prietenia lor vicleană cu patimile, ei nu îndrăznesc să-și îndrepte privirea către Dumnezeu și petrec neîncetat în zdrobirea sufletului."

Dacă vederea păcatelor proprii ar fi fost ceva ușor, atunci Sfântul Efrem Sirul nu s-ar mai fi rugat cu aceste cuvinte: „Doamne, dă-mi să văd greșelile mele." Nici Sfântul Ioan de Kronstadt nu ar fi spus: „Acesta este, într-adevăr, dar de la Dumnezeu – să-ți vezi propriile păcate în mulțimea și josnicia lor."

Astfel, cei care socotesc că nu au păcate însemnate sunt, de fapt, orbi. Ei trebuie să se roage lui Dumnezeu să le dăruiască vederea păcatelor lor și să-i izbăvească de această pierzătoare neștiință ce i-a cuprins, că nu au păcate însemnate. Chiar dacă ar fi ca firele de praf păcatele lor, dacă nu se curățesc prin spovedanie permanentă, ele se adună și murdăresc cămara

inimii, astfel încât nu mai poate intra în ea Înaltul Oaspete Ceresc.

Păcatele mărunte sunt adeseori mult mai primejdioase decât cele mai mari fărădelegi, deoarece cele din urmă apasă greu pe conștiință și vor fi răscumpărate, mărturisite, îndreptate, șterse, pe când păcatele mărunte nu apasă în mod deosebit pe suflet, însă au această însușire ucigătoare de a-l face insensibil la harul lui Dumnezeu și indiferent față de mântuire. Mai puțini oameni au pierit răpuși de fiarele sălbatice decât de microbii mărunți și invizibili cu ochiul liber. Păcatele mărunte, fiind socotite neînsemnate, sunt adesea trecute cu vederea din neatenție. Ele sunt cu ușurință uitate și, pe deasupra, slăbesc conștiința morală și nasc în om cea mai gravă dintre deprinderi – deprinderea de a păcătui. Astfel, păcătosul vrednic de milă ajunge la înșelare de sine cum că nu este păcătos, că în el totul este în ordine, pe când, de fapt, este rob nenorocit al păcatelor și vrednic de milă.

Păcatele mărunte nasc un adevărat pustiu în viața duhovnicească a omului. Așa după cum ceasul cu pendulă de pe perete se oprește din pricina depunerii prafului mărunt, tot astfel și pulsul duhovnicesc al omului se stinge treptat

sub stratul gros de păcate mărunte adunate. Pentru ca ceasul să pornească din nou trebuie șters praful. Pentru ca omul să se însuflețească pentru o viață duhovnicească trebuie să-și mărturisească și cele mai mărunte păcate.

3. Al treilea zice: toate acestea sunt adevărate. Dar de ce să mă mărturisesc când știu că iarăși voi păcătui ? Are, oare, vreun sens o astfel de spovedanie ? Sunt de acord că trebuie să te mărturisești, dar să nu mai greșești deloc după aceea !"

Această obiecție împotriva mărturisirii conține ceva foarte adevărat, dar și ceva neadevărat. Adevărată, aici, este dorința de a nu mai păcătui după spovedanie. Însă noi suntem oameni neputincioși, nu putem ajunge dintr-o dată la o astfel de statornicie, care face cu neputință căderea în păcate voite. Atunci ce vom zice ? Dacă nu putem să ajungem dintr-o dată la o astfel de tărie în virtute, să cedăm, oare, patimii ? Să încetăm să ne mai spovedim ? Cum este mai bine: să zaci în noroiul mlaștinii duhovnicești sau să te ridici după fiecare cădere și să-ți continui drumul înainte, cu nădejdea că poate, odată, vei putea ajunge la limanul statornic și frumos al virtuții ? Dacă nu te spovedești,

rămâi în noroi. Dacă însă te mărturiseşti, te ridici din noroi şi te cureţi de el. „Dar de ce să mă ridic, dacă mâine voi cădea iarăşi ?" – spui tu. De îndată ce-ai căzut ridică-te ! Ia-o de la capăt în fiecare zi ! Aceasta este mult mai bine decât să uiţi să te ridici.

Un tânăr monah se plângea marelui nevoitor Avva Sisoie: „Avva, ce să fac ? Am căzut !" Bătrânul îi răspunse: „Ridică-te !" Monahul zice: „M-am ridicat şi iar am căzut !" Stareţul îi răspunse iarăşi: „Ridică-te din nou !" Atunci tânărul monah îl întrebă: „Şi până când mă voi ridica de fiecare dată când cad ?" „Până la sfârşitul vieţii tale", i-a răspuns Avva Sisoie.

Noi, toţi cei care vrem să ne îndreptăm, dar neîncetat cădem în vechile păcate, înşelaţi de diavol, trebuie să ne întipărim în minte acest sfat înţelept. De fiecare dată când cădem în vreun păcat, trebuie să ne îndreptăm. „Îndreptarea" noastră este Sfânta Spovedanie.

Dar de ce să ne jucăm de-a căzutul şi de-a ridicatul ? se întreabă unii. O, dar acesta nu este un joc, ci o luptă care are un sens însemnat. Dacă oameni neputincioşi fiind, cădem, dar iarăşi ne ridicăm, este mult mai cu putinţă ca moartea să ne afle îndreptaţi. Astfel ne mântu-

im. Dar dacă nu voim să ne ridicăm, atunci moartea ne va afla neîndoielnic zăcând în noroi. Atunci suntem pierduți pentru veșnicie !

Sfântul Ioan Hrisostom spune: „Pocăința deschide calea omului către cer, îl poartă în rai, înfrânge pe diavol. Ești păcătos ? Nu deznădăjdui ! Dacă păcătuiești zi de zi, zi de zi adu pocăință ! Atunci când aflăm, în vechile case, locuri putrede, ne mutăm în altele noi, fără să încetăm însă de a ne îngriji de ele. Astfel trebuie să cugete și despre sine: dacă te-ai scârbit astăzi cu păcat, curățește-te degrabă prin pocăință."

Pentru curățirea întinării trupești Dumnezeu ne-a dat apa. Iar pentru curățirea întinărilor sufletești, Dumnezeu ne-a dăruit harul Sfintei Taine a Spovedaniei. „Orice om care-și murdărește mâinile se spală. Și nimeni nu zice: „N-am să mă mai spăl pe mâini, căci oricum am să mă murdăresc !" De ce, dar, atunci, mulți oameni spun: „nu mă voi mărturisi, căci mâine am să păcătuiesc iarăși" ? Este limpede că vrăjmașul mântuirii noastre ne îndeamnă ca să nu ne curățim sufletele, pentru a putea pune stăpânire pe ele.

Noi însă nu ar trebui să plecăm urechea la astfel de îndemnuri diavolești, ci să ne spovedim

des, căci deasa curățire naște în noi gustul pentru curăție.

Lăsați-vă casa nemăturată, necurățită, neaerisită timp de un an ! Oare nu va deveni ea o adevărată cocină ? Și acum socotiți ce a devenit sufletul aceluia care nu un an, ci douăzeci, patruzeci, șaizeci sau șaptezeci de ani nu și-a curățit sufletul prin spovedanie !...

4. Un al patrulea zice: „eu mă spovedesc înaintea lui Dumnezeu. Ce nevoie am să merg la preot ?"

Dar dacă nu e nevoie să mergi la preot, atunci nu merge la el ! Atunci caută spre Dumnezeu, să te boteze el direct de sus. El să te mirungă, el să te cunune, el să-ți săvârșească sfântul maslu, el să te împărtășească direct într-o liturghie cerească. Însă tu nu faci asta. De ce ești nestatornic ? De ce pentru toate celelalte taine te adresezi preotului, iar numai când este vorba de Taina Spovedaniei spui: „nu am nevoie de preot; eu mă mărturisesc direct înaintea lui Dumnezeu !" Nu simți oare că în felul acesta te înșeală vrăjmașul tău ?

Dumnezeu a rânduit preoții să săvârșească Sfintele Taine, ca prin ele să primim harul cel ceresc și atotmântuitor. Și mântuirea este taină.

Dacă tu te mărturisești înaintea lui Dumnezeu, bine faci, căci îți pui în mișcare conștiința, îți amintești păcatele și poate chiar verși lacrimi pentru ele. Însă, cu toate acestea, tu încă nu primești harul dumnezeiesc al iertării. Așa cum atunci când stai și cugeți cum, în ziua cea neapusă a împărăției cerești, cei bineplăcuți lui Dumnezeu se împărtășesc de cerească împărtășanie, tu nu te împărtășești real, oricât de mult ți-ai smeri gândurile, până când nu vei primi Sfânta Împărtășanie văzută, așa și aici, până când nu vom merge la preot, căruia Iisus Hristos Însuși i-a dat puterea să lege și să dezlege, oricât de mult te-ai mărturisi înaintea lui Dumnezeu, nu primești încă iertare de păcate. Căci Dumnezeu însuși a binevoit să spună preoților: „cărora le veți ierta păcatele, iertate vor fi." Pe lângă aceasta, mărturisirea înaintea preotului are o uriașă însemnătate pedagogică. Ne smerește. Ne vindecă de mândrie, ne face să roșim pentru păcate, spre mântuirea noastră, ne inspiră rușine și teamă și ne păzește de păcatele viitoare. Atunci când păcătuim, o facem înaintea Atotputernicului Dumnezeu, fără să ne rușinăm de El, căci nu Îl vedem. Tot astfel, atunci când ne mărturisim înaintea lui Dumnezeu, o facem cu ușurință,

căci nu-L vedem pe Dumnezeu şi este ca şi cum am vorbi cu noi înşine. Dar cât de mare este stinghereala ce ne cuprinde când ne mărturisim preotului!

Acela care s-a supus rânduielii bisericeşti şi s-a mărturisit la preotul duhovnic cu greu se va hotărî să repete păcatele, când se va gândi că va trebui iarăşi să le mărturisească la spovedanie (Sfântul Ioan Scărarul, *Scara*). Cu dumnezeiască înţelepciune a rânduit Mântuitorul Iisus Hristos ca pocăinţa noastră să se facă înaintea unui preot, care este martor al lui Dumnezeu.

Dar cum poate preotul să ierte păcatele – mă întrebi. Poate, căci astfel a rânduit Dumnezeu. Dar nu este şi preotul un om păcătos? Dacă el este păcătos, ce pierzi tu prin aceasta? El este păcătos pentru sine şi va da socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru păcatele sale. Sfintele Taine pe care el le săvârşeşte nu încetează să lucreze asupra ta din pricina păcătoşeniei sale, dacă le primeşti cu credinţă şi smerenie. Oare raza soarelui, care luminează noroiul, se întinează? Astfel, nici harul lui Dumnezeu nu pierde nimic dacă este transmis chiar printr-un slujitor întinat de păcate. El va fi lipsit de har, în ziua judecăţii, din pricina nevredniciei lui, însă tu, primind

prin el harul dumnezeiesc, nu vei fi lipsit de el dacă te arăţi vrednic.

Dar, oare, preotul nu va vinde el taina păcatelor mărturisite de mine ? Nu ! Nici un preot nu are dreptul să dezvăluie ceea ce a auzit la spovedanie. El este dator să ducă taina spovedaniei cu el în mormânt. Pentru aceasta să nu te temi că ruşinea păcătoşeniei tale va fi făcută cunoscută lumii.

Ţine minte însă că, dacă vei fugi de spovedanie din teamă pentru cinstea ta, singur te vei acoperi de ruşine. Dacă îţi este ruşine să-ţi recunoşti slăbiciunile înaintea unui om, toţi vor vorbi despre ele ! Aceasta este legea duhovnicească. Oamenii ne simt neajunsurile, oricât de mult ne-am strădui să le ascundem. Dacă le mărturiseşti înaintea unuia singur, Dumnezeu pentru smerenia ta în faţa acestui unic martor, te va ocroti cu harul Său în faţa celor mulţi ! Dacă însă îţi vei cruţa numele în faţa duhovnicului, ţi se va clătina cinstea înaintea tuturor ! Pocăieşte-te doar înaintea unuia singur ! Spovedania ta te va învăţa cum să lupţi cu patimile ! Iar, dacă cu adevărat vei lupta cu ele, mulţimea nu va afla de ele ! Iar tu, cu ajutorul lui Dumnezeu, te vei vindeca, înainte de a fi acoperit de ruşine. Însă,

dacă tu nu voiești să te vindeci prin spovedanie, și aici îți vei supune numele batjocurei, și la Înfricoșata Judecată te vei acoperi de rușine înaintea întregii lumi !

5. Un al cincilea zice: „Eu merg la preot să-mi citească o rugăciune de dezlegare."

Aceasta este cea mai obișnuită nesocotire a Sfintei Spovedanii ! Ce înseamnă „rugăciune de dezlegare" ? Aceasta este rugăciunea pentru iertarea păcatelor. Creștinul merge la preot și, fără să-și mărturisească păcatele, îl roagă pe acesta: „părinte, citiți-mi, vă rog o rugăciune de dezlegare !" sau „o rugăciune de iertare !", iar preotul pune epitrahilul pe capul celui care se căiește și îi iartă fărădelegile pe care nu și le-a mărturisit, ci le-a ținut ascunse.

Oprește-te, slujitorul lui Dumnezeu ! Ce faci ? Știi tu oare ce păcate tăinuiește acest suflet, iar tu le ierți cu atâta ușurință ? Mare este răspunderea pe care o porți tu înaintea lui Dumnezeu ! Dacă îți este tăinuit un păcat de moarte, iar tu îngădui cu ușurință creștinului să ia Sfânta Împărtășanie, oare nu vei grăbi astfel pierzania sufletului său ? Nu cunoști, oare, cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Astfel, oricine va mânca

pâinea sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie vinovat va fi față de Trupul și de Sângele Domnului !" (I Cor. 11, 27) ?

De ce nu-l cercetezi pe credincios ? De ce dai cele sfinte păcătosului care nu s-a pocăit ? Și Iuda s-a împărtășit împreună cu ceilalți Apostoli la Cina cea de Taină, dar, nepocăit fiind, în loc de harul lui Dumnezeu, satana s-a sălășluit în el. Voiești să faci din creștinul nechibzuit, care pășește către Hristos, fără spovedanie, ci numai cu o rugăciune de dezlegare, un al doilea Iuda ? Mai degrabă oprește-l de la Sfânta Împărtășanie pe cel nepregătit, până ce se va pocăi și se va mărturisi, decât să îi dai foc și osândă.

Citirea rugăciunii de dezlegare este cea mai mare greșeală ! Este înșelarea lui Dumnezeu și înșelare de sine. Anania și Safira au plătit cu viața încercarea lor necinstită de a minți Duhul Sfânt (F.Ap. 5, 1-10). Nu te amăgi, creștine ! Preotul nu-ți poate ierta păcatele până ce nu le spovedești ! El nu poate dezlega legăturile conștiinței tale până ce nu le va atinge. În acest caz, nici o rugăciune „de dezlegare", care adoarme conștiința, nu-ți este de folos. Ori ți-ai mărturisit păcatele tale și ai primit iertare pentru ele, ori nu le-ai mărturisit și astfel ele ți-au rămas în

suflet. Dacă te poți spăla fără să atingi apa, atunci te vei putea curăți și de fărădelegi fără a le fi mărturisit.

Citirea unei rugăciuni de dezlegare, pentru a-ți adormi conștiința, este un păcat atât pentru preot, cât și pentru mirean, căci la temelia ei stau înșelăciunea și minciuna. Această practică nu duce la însănătoșire duhovnicească, ci la o mai mare stare de păcătoșenie.

Cineva suferă de o boală fără leac. Se știe cu certitudine care este boala, se știe și care este medicamentul care o poate învinge. Însă, deoarece este amar, bolnavul cere să-l ia cu ceva plăcut la gust. Astfel, medicul îi dă bolnavului fie morfină pentru calmarea durerilor, fie vreun sirop dulce, dar nefolositor. Se va înzdrăveni, oare, cel bolnav în felul acesta ? Niciodată ! Și atunci cine va purta responsabilitatea pentru moartea lui ? Numai el singur, deoarece a voit siropuri dulci, amăgindu-se astfel, și doctorul, care, deși ar fi știut să-i dea ce trebuie, pentru a fi pe placul oamenilor, nu i-a dat.

De curând, o bună creștină cu aleasă învățătură, mi-a adeverit următoarele: „Mă pregătisem pentru Sfânta Împărtășanie. Am mers la biserică și l-am căutat pe preotul paroh, să mă mărturis-

esc, însă acesta era foarte ocupat, iar după cum vedeam eu, starea lui nu era una prea bună. M-a întâmpinat cu o oarecare neliniște: «De ce ai venit ? Să-ți spovedești unele și aceleași păcate mărunte ? Tu nu ai greșeli prea mari înaintea lui Dumnezeu. Vino, să-ți citesc o rugăciune de dezlegare !» – «Dar eu vreau să mă mărturisesc, ceva mă apasă !» – «Nu este nevoie ! Înge-nunchează !» Eu m-am supus, iar el mi-a citit o rugăciune de dezlegare. M-am ridicat și am ple-cat. În suflet însă nu am simțit nici o mângâiere ! Greutatea rămăsese acolo și parcă mă chinuia și mai rău. Din mijlocul bisericii m-am întors către preot, însă el era ocupat cu alți credincioși. A sosit vremea împărtășaniei, iar eu n-am îndrăznit să mă împărtășesc, deoarece nu-mi simțeam conștiința împăcată.

În duminica următoare am mers la altă bise-rică. Acolo m-am mărturisit și m-am împărtășit. Mare a fost bucuria pe care am simțit-o după mărturisire. Abia atunci m-am simțit împăcată."

Rânduiala spovedaniei celei mântuitoare

Toți creștinii, fără excepție, trebuie să se spovedească, dacă doresc să se mântuiască. Dar cum trebuie să fie adevărata rânduială a spovedaniei ? Mulți nu cunosc aceasta. Iată de ce este nevoie să stăruim mai pe larg asupra acestei probleme. Aici ne vom opri la următoarele trei momente ale *spovedaniei:*

I. Ce trebuie să facem înainte de a merge la duhovnic.

II. Ce trebuie să facem când am ajuns la duhovnic.

III. Ce trebuie să facem după ce am plecat de la duhovnic.

I. Ce trebuie să facem înainte de a merge la duhovnic?

Dintre apostolii lui Hristos, primul și ultimul au păcătuit împovărător de greu. Petru s-a lepădat de Hristos, iar Iuda L-a vândut. Petru a fost iertat, Iuda însă a pierit. Petru a fost primit din nou în vrednicia apostoliei sale, iar asupra lui Iuda, până astăzi, atârnă blestemul veacurilor. Cum s-a mântuit Petru și cum s-a osândit Iuda ? Ce trebuia să facă nefericitul Iuda ? După ce a păcătuit, trebuia, oare, să se mărturisească ? Dar iată că, la prima vedere, el s-a mărturisit, căci a mers la cărturari și la bătrâni, spunându-le: „am păcătuit, căci am vândut sânge nevinovat“ (Mat. 27, 4). Și, o dată cu mărturisirea, le-a întors și cei treizeci de arginți. Aceasta nu a fost de-ajuns ? Vai, nu ! Singură,

spovedania stearpă nu mântuieşte ! In afară de înfrângerea inimii, e nevoie şi de credinţă vie în dumnezeiasca milă. Însă Iuda a deznădăjduit de mântuirea sa. Pentru aceea, după mărturisire a mers şi s-a spânzurat. Trupul său zăcea agăţat într-un copac, iar sufletul a mers la iad în veşnicele munci.

Nu astfel a făcut însă Petru. În curtea lui Caiafa, el s-a lepădat de trei ori de Hristos, de Binefăcătorul şi Învăţătorul său: „nu cunosc pe Omul Acesta" (Mat. 26, 74). Dar la a treia lepădare, auzind cântatul cocoşului, şi-a adus aminte cum îi prorocise Mântuitorul despre aceasta, şi-a dat seama de greşeala sa, s-a căit în inima lui, a ieşit din acea curte şi s-a îndepărtat îndată de slugile arhiereşti, iar ceea ce este mai de luat în seamă e că a început să verse lacrimi amare – lacrimi ale unei sincere, vii şi adânci căinţe. După o tradiţie, toată viaţa sa, de câte ori auzea cântatul cocoşului, Sfântul Apostol Petru îşi aducea aminte de greul lui păcat, iar ochii lui se prefăceau în două izvoare de lacrimi, ale celei mai adânci pocăinţe. El nu a deznădăjduit, a crezut în milostivirea dumnezeiască şi aşa s-a mântuit.

Astfel, Sfântul Petru ne-a lăsat o pildă vie, despre cea mai importantă condiție la care trebuie să răspundem, când dorim să ne întoarcem, după căderea în păcat, iarăși către Dumnezeu. Aceasta este credința în dumnezeiasca milostivire, care izgonește orice deznădejde. Dumnezeu este dragoste. Oricât ar fi de greu păcatul nostru El ni-l va ierta, ajunge doar să ne căim din inimă. Chiar dacă ar fi înalte ca și munții păcatele noastre, ele vor fi înecate în oceanul milostivirii dumnezeiești. Cel care însă deznădăjduiește, acela este pierdut. Deznădejdea este biruința diavolului. Așadar, să ne păzim mai ales de deznădejde, pentru că, făcând astfel, nimeni nu poate să ne mai mântuiască.

Deci să urmăm Sfântului Apostol Petru în atitudinea lui până la capăt. Când și-a dat seama de greșeala lui, el îndată a ieșit din acea blestemată curte a arhiereului, unde se lepădase de Hristos. Și tu, frate ori soră, care dorești să te mărturisești și să te întorci către Dumnezeu, ieși din acea blestemată curte a păcatului, unde până acum te-ai aflat și unde prin tot felul de îndemnuri, nu de trei ori, ci în fiecare zi de treizeci și trei de ori te-ai lepădat de Hristos, ieși afară cu trupul, cu inima, precum și cu mintea

ta ! Petru s-a îndepărtat de slugile arhiereşti. Lasă şi tu prietenia acestei lumi, care te învaţă la păcat şi care, fără să vrei, îţi slujeşte ca ispită.

Dar cea mai de seamă învăţătură, din pilda de pocăinţă lăsată de Apostol, este următoarea: când a rămas singur, Sfântul Apostol Petru şi-a venit în sine, şi-a amintit grozăvia păcatului său şi din adâncul suferinţei sale a plâns cu amar. Astfel şi tu, când te pregăteşti să mergi la duhovnic nu păşi către el fără o pregătire mai dinainte. Îndepărtează-te mai întâi de toată tulburarea de zi cu zi, lasă orice altă grijă, adună-ţi gândurile tale, fă o rugăciune scurtă, dar din inimă, aminteşte-ţi de toate păcatele tale şi chiar scrie-le pe o foiţă de hârtie, ca să nu se întâmple ca, atunci când mergi la spovedanie, din tulburare, nu cumva să le uiţi şi să rămâi astfel necurăţit de ele. Adu-ţi aminte cele zece porunci dumnezeieşti, vezi pe care ai călcat-o, adu-ţi aminte dacă nu ai săvârşit vreun păcat de moarte, cercetează-ţi conştiinţa, judecă-te pe tine, plângi pentru căderea ta, şi într-o asemenea stare mergi la duhovnic ! Astfel, fii încredinţat, că vrei primi adevărata iertare, pentru că „inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi“ (Ps. 50, 19).

Intristarea pentru păcatele noastre este de neapărată trebuință, dacă dorim să primim de la Dumnezeu iertare. Mai ales în acestea constă pocăința – să verși lacrimi și să simți o adâncă tristețe pentru căderile tale. După mărturia Sfântului Isaac Sirul, Dumnezeu primește întristata noastră pocăință ca pe o nevoință. Iată, aceasta trebuie să facem înainte de a merge la duhovnic.

II. Ce trebuie să facem când am ajuns la duhovnic?

Aici este de trebuință să facem următoarele:

1. Să ne amintim că am venit la bolnița lui Hristos, unde doctorul văzut este preotul, iar cel nevăzut – Însuși Hristos.

2. Să ne spovedim păcatele noastre fără de amăgitoare rușine.

3. Să nu ne dezvinovățim.

4. Să nu ascundem voit nici unul dintre ele.

5. Să nu ne spovedim cu pălăvrăgeli fără de nici o însemnătate.

6. Să vorbim pe scurt, dar precis despre fiecare dintre păcatele noastre.

7. Să nu descoperim păcatele străine şi să trecem cu vederea, cât este cu putinţă, numele persoanelor care ne-au atras către păcat ori care din vina noastră au păcătuit cu noi.

8. Să nu ne lăudăm în faţa duhovnicului cu vreo oarecare virtute.

9. Să nu aruncăm vina asupra altora, ci numai asupra noastră.

10. Să avem o sinceră dorinţă, ca de atunci înainte să nu mai greşim.

1. Când mergem la spovedanie intrăm în bolniţa lui Hristos. Aici Însuşi Dumnezeu este Doctorul, pentru că numai El poate să ne ia viaţa şi să ne facă vii, să ne osândească şi să ne miluiască, să ne certe şi să ne ierte. Preotul e numai martor şi împuternicit al lui Dumnezeu. De aceea, ne aflăm văzut în faţa duhovnicului,

iar nevăzut – chiar în fața lui Hristos. Cu mare cutremur trebuie să păşim către marea taina a curăţirii sufleteşti ! Preotul ascultă spovedania noastră şi Dumnezeu o va primi ! Preotul va consulta sufletul nostru, iar Dumnezeu îl va tămădui ! Preotul va prescrie medicamentul, iar Dumnezeu va săvârşi minunea renaşterii sufleteşti ! Ia aminte, pentru aceasta, creştine, în ce bolniţă ai venit ! Ca nu cumva, pentru nechibzuinţă ori nepăsare, ori pentru necuviinţă şi teamă fără rost, să pleci netămăduit !

Dacă te temi cu adevărat de Dumnezeu, fii neînfricat când mergi să-ţi spovedeşti păcatele tale ! Nu te teme, Judecătorul în faţa căruia stai este Multmilostiv ! El este înfricoşător numai cu aceia care nu se tem de El şi care cu nechibzuinţă se leapădă de pocăinţă.

2. Spovedania ta trebuie făcută fără de amăgitoare ruşine. În această lume, aproape fiecare dintre noi trăim într-o făţărnicie fariseică ! Într-un fel suntem şi altfel dorim să părem; astfel, nu ne arătăm în afară după cum suntem înăuntru. Dorim ca lumea să aibă o părere bună despre noi şi de aceea ascundem părţile rele şi le arătăm doar pe cele bune. Şi dacă nu

avem părți bune, ne lăudăm cu părute virtuți. De aceea, vom întâlni, nu o dată în viață, oameni care au pe chip bunătatea, nu însă și în inimă. Nu ne înșelăm noi aproape toți, unul pe celălalt, în această viață ? Nu ar trebui să mințim și atunci când mergem la spovedanie ?

E adevărat, nu e ușor să descoperi duhovnicului păcatele tale, când în fața oamenilor te arăți bun. Îți este rușine să-ți mărturisești păcatele. Dar cum te vei tămădui dacă-ți tăinuiești boala ? Tu îți birui rușinea când mergi la doctor să te consulte și astfel îți tămăduiești trupul. Atunci de ce te rușinezi când mergi la duhovnic pentru vindecarea sufletului ? Tu nu vezi că rușinea este o piedică în calea mântuirii tale ? De aceea aruncă rușinea și întrarmează-te cu îndrăzneala ! Trebuie să te rușinezi când greșești și nu când îți mărturisești greșeala ta ! Dumnezeu a legat rușinea de păcat, iar îndrăzneala – de spovedanie. Nu asculta pe cel rău, care a stricat rânduiala lui Dumnezeu și-ți insuflă rușine la spovedania păcatului tău, iar îndrăzneală la săvârșirea lui. El a dat totul peste cap, ca să te piardă !

Odată, marele filosof Socrate trecea pe o stradă din Atena și a zărit un discipol de-al său

care ieşea dintr-o casă a unei oarecare desfrânate. Tânărul s-a ruşinat de învăţătorul său când l-a văzut şi s-a retras îndată, ascunzându-se înăuntru. „Tinere, i-a spus atunci Socrate, – nu este o ruşine să ieşi dintr-o astfel de casă, ci este ruşine să rămâi în ea !“ O, creştine ! Ce-ţi voi spune eu ? Nu-i ruşine să arăţi greşeala ta la spovedanie, ruşine este să rămâi în ea, adică să o ascunzi de duhovnicul tău. Sfântul Vasile cel Mare a spus: „A-ţi ascunde păcatul este o boală fără de leac a sufletului.“ Cum vrei tu să-ţi tămăduieşti boala când o ascunzi de doctori ?

Unii se ruşinează să se spovedească pentru că ocupă slujbe importante şi sunt persoane însemnate. Dar priviţi la pilda pe care ne-o dă episcopul Potamie ! El era de vârstă înaintată, îmbrăcat cu toată virtutea şi era model de neprihănire. S-a întâmplat totuşi că a căzut în păcat. Dar îndată s-a ridicat din nou şi şi-a pus în gând să se pocăiască în faţa soborului tuturor episcopilor, care urma să se adune în cetatea sa. Când s-a deschis soborul, preacinstitul episcop Potamie a fost ales să-l conducă. În inima sa simţea o luptă puternică între ruşine şi înfrângerea inimii. Potamie, îi spunea pe de o parte ruşinea, oare te vei mărturisi în faţa tuturor ?

Potamie, îi striga pe de altă parte pocăința, de ce să amâni și să nu împlinești ceea ce ai făgăduit ? Nu-ți este rușine de lume ? îl îndemna rușinea. Te rușinezi de Dumnezeu ! îl sfătuia pocăința ! Dar tu ești arhiereu ! Vei fi smintealã ? îl inspira rușinea. Tocmai de aceea, că ești arhiereu, trebuie să dai lumii un exemplu de urmat ! îi spunea pocăința. Până la urmă aceasta a biruit, iar rușinea s-a dus de la el. Potamie s-a ridicat de pe scaunul arhieresc și și-a mărturisit în fața tuturor păcatul. S-au minunat de această mărturisire chiar și îngerii din cer.

Dacă un arhiereu nu s-a rușinat să-și mărturisească în fața întregului sobor greșeala sa, de ce să ne rușinăm, în taină, în fața unui slujitor al Domnului, să ne mărturisim păcatele ? Îndată ce le vom mărturisi, ele încetează să mai fie greșeli. Când David și-a mărturisit păcatele în fața lui Natan, a auzit îndată mângâierea „Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta" (2 Regi.12, 13). Păcatul nemărturisit rămâne neiertat, rană de moarte pentru suflet. Pentru aceea să îndrăznim deci să ne mărturisim !

3. Când am ajuns în fața judecății, a spovedaniei de bună voie, nu trebuie să căutăm

dezvinovățire pentru păcatele noastre. Să ne ostenim de bună voie în a ne învinovăți pe noi înșine ! Această muncă este izbăvitoare ! Fie să roșim de timiditate ! În flăcările învinovățirii de sine ard păcatele noastre, dar dacă începem să ne dezvinovățim, să ne îndreptățim, s-a terminat cu folosul spovedaniei noastre. Ce înseamnă a te spovedi ? A te pocăi ! Și omul care se căiește cu adevărat știe numai un singur lucru – să plângă și să ceară îndurare. Dacă începem să ne îndreptățim, să viclenim, orice stare de pocăință sufletească va dispărea. În Taina Mărturisirii starea sufletească de pocăință e un lucru de foarte mare însemnătate ! Toate acestea trebuie să ni le aducem aminte, căci sunt mulți creștini care se spovedesc și toți doresc să se îndreptățească pe sine însuși cu ceva. Deși își spun păcatul lor, cu toții caută să-i scadă din importanță, „să-l înmoaie", toți caută circumstanțe atenuante la vina lor, ca să iasă mai mult nevinovați ! Ei trebuie să știe că judecățile cerești nu se aseamănă cu cele de pe pământ. În fața judecătorului pământesc condamnatul apare mai puțin vinovat dacă se va îndreptăți pe sine. În fața judecății lui Dum-

nezeu e cu totul altfel: cine se învinovăţeşte mai mult pe sine mai mult capătă dreptate.

De aceea Iisus Hristos ne cheamă la Sine ca să ne ierte toate păcatele cele cu voie şi cele fără de voie ! Nici o religie nu propovăduieşte o astfel de iubire de oameni a lui Dumnezeu ca a noastră !

Se spune că fericitul Ieronim, pe când trăia în Palestina şi se nevoia la peştera de la Bethleem, unde s-a născut Mântuitorul nostru, a avut de Crăciun o vedenie minunată. I s-a arătat Domnul Iisus Hristos ca un prunc şi l-a întrebat: „Ieronime, acum când toţi Îmi dăruiesc câte ceva, tu ce-Mi vei dărui ?“ „Virtuţile şi rugăciunile mele“, i-a răspuns fericitul Ieronim. „E foarte bine, dar altceva Îmi mai dărui-eşti ?“ „Inima mea, sufletul meu şi chiar pe mine însumi !“ „Şi aceasta o primesc; dar Eu doresc şi altceva de la tine !“ „Ce altceva aş putea să-ţi dau, Doamne ?“, a întrebat, nedumerit, iubitorul de Hristos. „Dăruieşte-Mi păcatele tale !“ Fericitul Ieronim, cu inima înfrântă, a început să plângă. El a întrebat printre lacrimi: „Şi la ce-Ţi trebuie, Doamne, păcatele mele ?“ „Vreau să le iau asupra Mea !“

Ați auzit ? „Dă-Mi păcatele tale !" Iisus Hristos dorește păcatele noastre. Să I le dăm în Sfânta Taină a Spovedaniei și El ni le va ierta !

4. În fața duhovnicului nu trebuie să ascundem voit nici cel mai mărunt lucru. Dacă uităm fără de voie vreun oarecare păcat, trebuie să-l spovedim rândul următor, dar să nu ascundem nimic din cele ce ne mustră conștiința noastră, căci aceasta înseamnă să facem păcat îndoit, o dată pentru că l-am săvârșit, iar a doua oară pentru că l-am tăinuit !

Nu-ți ascunde păcatul în suflet ! Aceasta este boală de moarte. Este rana care, dacă nu o operăm, poate să ne ducă în mormânt. Prin ascunderea păcatelor facem cel mai mare serviciu diavolului, care ne îndeamnă să săvârșim fărădelegi, și după aceea să le ascundem în sufletul nostru ca pe o comoară a lui, ce îi va sluji ca învinovățire împotriva noastră. Mărturisește tot ceea ce îți întinează conștiința ! Pe cât de mult gunoi scoți din sufletul tău, pe atâta va fi șters și de darul lui Dumnezeu. Cine păcătuiește intră în unire cu diavolul. Iar cine se mărturisește rupe prietășugul său cu demonii. Spo-

vedania este trădare a părții diavolești. Ea este unica trădare virtuoasă.

Sfântul Ignatie Briancianinov învață în chip minunat: „Prin spovedania păcatelor se rupe prietenia cu demonii. Ura față de păcate este praznicul adevăratei pocăințe și al tăriei omului de a duce o viața virtuoasă. Dacă ai dobândit obișnuința de a păcătui, spovedește-ți adesea păcatele tale și îndată te vei slobozi din prinsoarea lor. Ușor și bucuros vei urma Domnului Iisus Hristos. Celui care își trădează prietenii aceștia îi devin dușmani, se îndepărtează de el ca de un trădător, care caută în mod sigur pieirea lor, iar pentru cel care își spovedește păcatele sale acestea se retrag de la el, pentru că păcatele se întemeiază și se întăresc peste mândria firii căzute, care nu suferă învinovățire și rușine.

5. Nu trebuie să ne spovedim cu pălăvrăgeli fără de nici o însemnătate. Mulți, mai ales dintre cei care se spovedesc pentru prima oară, învață de la alții ce trebuie să spună înaintea duhovnicului când merg la el. Fie din sfială, fie din neștiință, ei povestesc, de multe ori,

lucruri nesocotite şi pleacă de la spovedanie fără nici un folos.

O creştină a hotărât să se spovedească, dar nu ştia cum să procedeze. A urmat atunci sfatul unei alte femei şi aceasta a învăţat-o: „Spune: «Sunt vinovată întru toate !» şi cu asta, basta." Iar ea, fiind foarte naivă, a luat de bune cele spuse de prima creştină şi, încurajată, a mers la slujitorul lui Dumnezeu.

Când preotul a întrebat-o despre păcatele ei, ea a răspuns liniştită: „Părinte, întru toate sunt vinovată !" şi gândea că şi-a încheiat spovedania sa. „Dar cai ai furat ?", a întrebat surprins părintele. „Cum să fi furat cai ? ! s-a minunat ea. Nici nu mi-a trecut prin minte să săvârşesc un asemenea păcat !" „A, înseamnă că tu nu eşti în toate vinovată !", a zis înţeleptul duhovnic. „Există oameni care fură şi cai. Iar tu, se vede, nu ai săvârşit acest păcat. Hai să vedem, în parte, cu ce ai greşit !" Astfel el a adus-o la adevărata spovedanie.

6. Când ne spovedim, trebuie să vorbim pe scurt, dar precis despre fiecare din păcatele noastre. Am văzut că pălăvrăgelile nu ne ajută la spovedanie. Trebuie să arătăm, în parte,

fiecare păcat înaintea lui Dumnezeu. Se înțelege că aceasta nu înseamnă că trebuie să începem să povestim lungi și amănunțite istorii. Duhovnicul este, în mod obișnuit, un om foarte ocupat. În vremea postului, mai ales înainte de Sfânta Împărtășanie, mulți așteaptă să le vină rândul să se spovedească. De aceea, este nevoie de scurtimea frazei, de precizie și exactitate. Ca să ajungem la aceasta e recomandabil să ne scriem păcatele mai dinainte, pe o foiță de hârtie, și să le citim în timpul spovedaniei. Să nu așteptăm ca preotul să ne pună întrebări. E mult mai folositor când tu singur îți spui păcatele. Dacă duhovnicul te oprește ca să lămurească starea ta duhovnicească, punându-ți o întrebare, e nevoie să răspunzi exact și fără ocolișuri. Unii viclenesc la spovedanie, socotind că pot să înșele pe Dumnezeu, și, în loc să explice pe scurt caracterul greșelii, ca de exemplu „urăsc pe aproapele meu", cu nesocotită dorință, ca să nu se expună, încep să povestească lungi și fără de folos istorii, cum vecinul le-a purtat ură, cum i-a păgubit și altele sau, în loc să spună: „am furat cutare lucru", se apucă să explice cum a ajuns la ei un oarecare lucru

străin. Aceasta nu este spovedanie, ci viclenie necugetată în fața lui Dumnezeu.

7. La spovedanie nu trebuie să spovedim păcate străine, ci numai pe ale noastre, trecând sub tăcere, pe cât este cu putință, numele persoanelor care ne-au atras către păcat ori pe care le-am ispitit să păcătuiască cu noi.

Mulți nu țin această regulă firească și cad în următoarea cursă: când merg să-și spovedească păcatele mai tot timpul se răfuiesc singuri cu cele străine: „Ea, noră-mea, a făcut așa și așa! Bărbatul meu este peste măsură de prost crescut!" ori „Femeia mea nu mă ascultă, are un caracter foarte rău și se ceartă tot timpul cu mine și cu cei ai casei. Un prieten de-al meu, pe nume cutare și cutare – îl cunoașteți, părinte, – mult mă necăjește. Cutăriță, părinte, mi-a făcut așa și așa!"

Aceasta nu este spovedanie, ci învinovățire a altora, în loc de a ne învinovăți pe noi înșine. Aceasta este judecată a altora. Cine procedează astfel merge la duhovnic ca un păcătos și pleacă de acolo încă și mai păcătos!

8. Anumite persoane care merg la spovedanie, în loc să se învinovăţească pe ele însele, cum este şi firesc, şi de trebuinţă, şi mai uşor a se spovedi, încep în modul cel mai neaşteptat să se laude: „Eu, părinte, n-am omorât pe nimeni, n-am furat de la nimeni! N-am băut! Trăiesc cinstit. Mă bucur de consideraţia vecinilor şi a prietenilor. Eu, ca om, poate să fi greşit uneori cu ceva, dar acum deja nu-mi mai amintesc. Conştiinţa mea este liniştită!"

Această groaznică mulţumire de sine este mai mare păcat şi decât acele păcate pe care un astfel de om se laudă că nu le-a săvârşit, pentru că s-a împotmolit în bezna păcatului – oarba mândrie a mulţumirii de sine.

Mulţi oameni ajung la o tocire a simţirii duhovniceşti, nemaivăzându-şi starea de păcătoşenie din pricina timpului îndelungat în care au stat despărţiţi de harul lui Dumnezeu, care se dă prin tainele Bisericii lui Hristos. Despre un astfel de om mi-a povestit cucernicul slujitor al lui Hristos din satul Cepelare, răposatul protoiereu Eustatie Iancov.

„Enoriaşul meu, Bocio, iubea băutura. El o rupsese cu biserica şi se afundase întru totul în

cârciumă. Multă vreme nu a venit la spovedanie și la împărtășanie. Dar iată că, într-o seară, m-a chemat sora lui, care era o creștină foarte evlavioasă.

– Haide, părinte, să-l spovediți și să împărtășiți pe Bocio. Nu-i bolnav, dar pentru că se știe că nu va veni el la sfinția ta, vino sfinția ta la el !

M-am dus. I-am explicat cât de bine e pentru el să se spovedească. Dar el doar tăcea. L-am întrebat dacă are ceva pe conștiință care să îl apese.

– N-am nimic. Conștiința mea este liniștită, mi-a spus el.

– Ei, cum se poate așa, să nu ai nimic ? Oare e om să nu greșească ?

– Nimic rău nu am făcut.

– Și dorești să te împărtășești ?

– De ce nu ? Să mă împărtășesc, mi-a răspuns el cu nepăsare.

– Bine ! Mâine voi veni la voi cu Sfânta Împărtășanie.

M-am întors acasă. Însă îmi simțeam sufletul foarte împovărat !

Sora lui Bocio l-a pregătit pentru Sfânta Împărtășanie – l-a ajutat să se spele și i-a dat haine curate să se schimbe.

In ziua următoare am luat Sfintele Daruri și am plecat către casa lui Bocio. Dar m-au întâmpinat niște cunoscuți, care mi-au spus:

– Bocio a murit azi-noapte, părinte !

Am înmărmurit de spaimă. Se vede că Dumnezeu nu i-a îngăduit să primească Sfânta Împărtășanie, pentru că el nu voise să se mărturisească și să se smerească înaintea lui Dumnezeu, recunoscându-și păcatele."

9. Când ne spovedim trebuie să dăm vina nu pe alții, ci numai pe noi înșine.

În rai, protopărinții noștri Adam și Eva au păcătuit: au mâncat din pomul cu roade oprite. Dumnezeu i-a chemat ca să-și mărturisească păcatul, fiind gata să-i ierte: „Adame, unde ești ? Eva, ce-ai făcut ?" Oh, dacă și-ar fi mărturisit cu vitejie păcatul lor ! Dacă și-ar fi recunoscut vina ! Dacă nu ar fi aruncat răspunderea unul pe celălalt ! Să fi spus Adam despre sine:

– Doamne, iartă-mă ! Sunt vinovat !

Și Eva să se fi grăbit să recunoască: „Nu, Doamne, Adam nu e vinovat, pentru că eu i-am dat să mănânce din fructul oprit !" Dacă ar fi procedat așa nu ar fi fost izgoniți din rai.

In schimb, ei ce-au făcut ? Când Dumnezeu i-a cercetat, au început să se îndreptățească fiecare și să arunce vina unul asupra altuia: „Adame, ce-ai făcut ?" „Nu eu, Doamne, ci femeia, ea e vinovată !" „Eva, ce-ai făcut ?" „Nu eu, Doamne, șarpele, el m-a înșelat." Și amândoi și-au ascuns vina lor. Pentru aceasta au fost izgoniți din rai.

Dar nu procedează mulți dintre noi asemenea lui Adam și Evei ?

Când mergem la spovedanie, duhovnicul ne întreabă: „Adame, care este starea ta sufletească ? Eva, ce-ai făcut ?" Noi ne îndreptățim, ascundem păcatele noastre, aruncăm vina asupra altuia. Aceasta nu este spovedanie. Adevărata spovedanie este smerirea de sine, de bună voie, în fața duhovnicului, învinovățirea de sine fără de teamă, adâncă înfrângere a inimii, nefățarnica părere de rău pentru greșelile săvârșite și adevărata dorință de îndreptare cu ajutorul lui Dumnezeu.

10. Cununa adevăratei pocăințe este hotărârea puternică de a nu mai păcătui după spovedanie.

Sunt oameni care se spovedesc numai ca să se poată împărtăşi. Ei se conduc după principiul că a lua Sfânta Împărtăşanie fără spovedanie este un grav păcat sufletesc. Însă în inima lor ei nu iau hotărârea să înceapă o nouă viaţă. Ei gândesc aşa: să păcătuiesc până la următoarea spovedanie şi apoi mă voi pocăi. Dacă există spovedanie, nu-i aşa de mare păcatul ! Unii chiar se grăbesc să săvârşească poftele voite dar nesăvârşite, ca să le poată socoti la viitoarea spovedanie. Toate acestea sunt dezgustătoare şi josnice în faţa lui Dumnezeu ! Spovedania nu foloseşte acelora care de bunăvoie merg după toanele voii lor stricate şi calcă poruncile lui Dumnezeu cu bună ştiinţă. Un astfel de om, care poartă în sine deprinderi păcătoase, în zadar se minunează că după ce se spovedeşte nu poate să se îndrepte ! El nu poate să facă aceasta întrucât chiar n-o doreşte.

Sfântul Vasile cel Mare spune: „Nu acela care îşi mărturiseşte greşeala spunând: «am greşit» se spovedeşte, iar după aceea continuă să rămână în greşeală, ci acela care, după cuvintele psalmistului, «şi-a cunoscut păcatul său şi l-a urât pe el». Ce îi va folosi bolnavului îngrijirea medicului când, suferind de dureri, se ţine

zdravăn de ceea ce-i ruinează viața ? Tot astfel, nicidecum nu folosește iertarea nedreptăților aceluia care continuă să le săvârșească, iar iertarea păcatului desfrânării nu folosește aceluia care rămâne în desfrânare... Preaînțeleptul Ziditor al vieții noastre dorește ca acela care a trăit în păcat, iar după aceea a făgăduit să înceapă o viață nouă, să pună capăt trecutului său și, după săvârșirea păcatelor, să pună început bun, renăscând la o viață nouă prin pocăință".

Ca să avem un adevărat folos din spovedanie, trebuie să luăm cu tărie hotărârea ca de acum înainte să nu mai păcătuim. Adevărata pocăință, după Sfinții Părinți, constă tocmai în aceasta, în a nu mai repeta greșeala ! „Acela care, cu nădejdea că se va pocăi, dă totuși frâu liber păcatului, mărturisind greșelile făcute, spune Sfântul Isaac Sirul, pășește către Dumnezeu pe calea vicleniei. Moartea îl va lovi pe neașteptate și nu va trăi cât îi este dat, căci a făgăduit să-și închine viața virtuții."

Și ca să se întâmple aceasta cu noi, trebuie ca la spovedania noastră să dorim din toată inima să începem de atunci înainte o nouă viață. Să avem această dorință mântuitoare, și să fim siguri că Dumnezeu negreșit ne va ajuta.

III. Ce trebuie să facem după ce plecăm de la duhovnic?

După ce ne-am spovedit cum se cuvine, trebuie să îndeplinim canonul care ne-a fost dat: mătănii, rugăciune stăruitoare, post, citirea cu osârdie a cuvântului lui Dumnezeu, milostenie, cercetarea bolnavilor, îngrijirea săracilor și altele. O deosebită atenție trebuie să dăm următoarelor trei lucruri:

1. Dacă ai dușmănie cu cineva, să ierți din inimă, ca să te ierte și pe tine Dumnezeu (Mat. 6, 14-15). Altfel spovedania ta va fi zadarnică!

Temistocle și Aristide, doi atenieni de seamă și oameni de stat, erau de multă vreme în dușmănie unul cu altul. Însă patria i-a însărcinat să îndeplinească o misiune de stat împreună. Cum dar să înceteze vrajba? Atunci Aristide a spus: „Temistocle, dorești să lăsăm dușmănia aici la graniță? Vom îndeplini însărcinarea noastră și, dacă dorești, când ne întoarcem, o vom lua de la

capăt cu dușmănia !" Și așa au făcut. După ce au îndeplinit cu izbândă însărcinarea dată de patrie, s-au întors și au început din nou să se certe.

Nu se întâmplă astfel și cu creștinii care sunt în relații neprietenești ? Se spovedesc, se împărtășesc din același potir, lasă dușmănia în pragul bisericii, dar ieșind din biserică pornesc din nou vrajba... Oare aceasta este spovedanie ? Mai mare păcat săvârșesc ei, căci se spovedesc și se împărtășesc fără să dorească să lepede ura față de dușmanii lor personali. De aceea, să punem capăt dușmăniilor !

2. Alții, care au recunoscut la spovedanie că au călcat neprihănirea sau onoarea familială, trebuie ca pentru totdeauna să se lepede de calea lor cea rea. Ei nu pot iubi și păcatul, și pe Dumnezeu !

Odată, un filosof a plecat să se plimbe cu barca pe mare. Și a început furtună mare, încât puțin a fost să nu i se răstoarne barca. Printr-o minune, a scăpat. S-a întors acasă, și pentru că una dintre ferestrele sale era către mare, de îndată a zidit acea fereastră, ca să nu mai vadă marea

şi să nu mai cadă în ispita de a dori din nou să se plimbe cu barca !

O, creştine, de câte ori puţin a rămas să nu pieri şi cu viaţa ta şi cu sufletul tău, în marea iubirii necurate. Te-ai izbăvit printr-o minune. Îndepărtează de acum cauzele. Nu mai merge de acum pe acea cale ! Nu mai intra de acum în acea casă ! Nu mai privi de acum spre acea fereastră ! Închide-ţi ochii ca să nu intre ispita în inima ta ! Altfel vei pieri !

3. Cea mai de pe urmă: ţi-ai însuşit lucru străin, ai furat ceva, întoarce ceea ce îţi este străin ! Altfel nu este iertare pentru tine !

Dacă tu huleşti numele lui Dumnezeu, dacă te lepezi de ortodoxie, dacă te mânii, dacă te mândreşti, dacă pizmuieşti ori săvârşeşti alte păcate grele, îndată ce te pocăieşti toate ţi se vor ierta. De ce aceasta ? Pentru că prin toate aceste păcate, tu ai supărat pe Dumnezeu, iar Dumnezeu a aşezat, pentru păcatele cu care oamenii l-au supărat, pe duhovnic, ca împuternicit. Ca reprezentant al lui Dumnezeu, preotul poate să-ţi ierte păcatele împotriva lui Dumnezeu, îndată ce te căieşti.

Dar, dacă tu ai un lucru străin și te spovedești de el, însă nu-l înapoiezi, preotul nu te va putea ierta. Dacă ții în mâinile tale averea săracului, cum îți va ierta duhovnicul păcatul tău ? Săracul nu a însărcinat pe duhovnic să-l înlocuiască și nu i-a dat putere în numele său să-ți ierte bunul furat.

Dar tu vei spune: dau milostenie la mănăstiri și la săraci ! Taci ! Nici o lege, nici dumnezeiască, nici omenească, nu îngăduie ca cineva să dăruiască vreun lucru străin. Urmează deci, dacă vrei să primești iertare de la Dumnezeu, să întorci lucrurile străine !...

Și astfel, să vedem care este canonul spovedaniei mântuitoare: în primul rând, înainte de a merge la duhovnic, trebuie să ne cercetăm bine conștiința noastră; în al doilea rând, când am ajuns la duhovnic trebuie să ne spovedim sincer, cu părere de rău, fără rușine și învinovățindu-ne; în al treilea rând, când plecăm de la duhovnic trebuie să împlinim canonul dat, să călcăm vrajba, să ne lepădăm de necurăția vieții noastre și să întoarcem cele străine.

Cel care prin spovedanie nu-și îndreaptă purtarea sa, acela nu s-a spovedit, ci a spus vorbe goale, după cuvintele Sfântului Vasile cel Mare.

Roadele adevăratei spovedanii

Avva Isaia ne îndeamnă: „ să facem cele de trebuinţă după puterile noastre şi puterea cea mare a Domnului nostru Iisus Hristos ne va ajuta. El ştie că omul nu e fericit, şi pentru aceea i-a dăruit lui pocăinţa în toată vremea vieţuirii lui pământeşti. Puternica şi mântuitoarea pocăinţă ne-a fost lăsată până la ultima noastră suflare."

Minunate sunt roadele spovedaniei celei adevărate ! „Adevăratul creştin care se pocăieşte primeşte iertarea păcatelor sale, se împacă cu Dumnezeu, cu Biserica şi cu propria sa con-

știință, și astfel se întoarce la îndrăzneala sa fiască de mai dinainte către Dumnezeu, ca și către un tată, și se împărtășește din toate darurile dragostei și bunătății părintești."

Roadele adevăratei spovedanii se reflectă nu numai asupra sufletului creștinului care se pocăiește. Ele se oglindesc și în cer. Mare este acolo bucuria pentru biruința păcătosului care se pocăiește (Luca 15,10). Îngerii saltă, sfinții se veselesc și Însuși Dumnezeu se bucură, pentru că s-a găsit oaia cea pierdută, s-a aflat drahma cea dumnezeiască, pe care stă pecetluit chipul împărătesc al lui Dumnezeu.

Prin spovedanie se șterg toate păcatele și se dă păcătosului care se pocăiește cinstea sfinților.

La un cinstit episcop au fost pârâte două femei, cum că trăiau în fărădelegi. El s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere adevărul despre ele. Dorința lui era să le ajute să se mântuiască, iar Dumnezeu i-a auzit rugăciunea.

După o dumnezeiască Liturghie, când credincioșii au început să vină să se împărtășească, episcopului i s-au deschis ochii duhovnicești, cu darul lui Dumnezeu. El a început să vadă pe chipul fiecăruia starea lui sufletească. Unele dintre chipuri erau negre și fioroase, iar altele

erau luminoase și pline de frumusețe. Când la Sfântul Potir au ajuns și cele două femei despre care se spunea că trăiesc în fărădelegi, episcopul a văzut că ele aveau fețele strălucitoare și erau îmbrăcate în frumoase haine albe. De îndată ce s-au împărtășit, ele încă și mai mult au strălucit. S-a minunat episcopul de ce vrea să însemne aceasta și s-a rugat la Dumnezeu să-l lumineze în nedumerirea sa. Îndată i s-a arătat un înger al Domnului. La întrebarea episcopului, dacă pâra împotriva celor două femei e adevărată, îngerul i-a răspuns cu întărire.

– Atunci cum s-au arătat în fața Sfintelor Taine cu fețele strălucitoare și cum după aceea mai mult sau luminat la chip ? a întrebat episcopul.

Îngerul a răspuns:

– Te minunezi de aceasta ? Într-adevăr te minunezi, pentru că ești om, dar Stăpânul nostru și al vostru, Dumnezeu, este bun și iubitor de oameni. Pe cei ce se leapădă de păcatele lor și prin spovedanie se întorc către El nu numai că nu-i trimite la munci, dar și mânia Lui asupra lor încetează și îi îmbracă cu cinste. „Căci așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unicul Său Fiu l-a dat pentru ea". Dacă Fiul lui Dumnezeu a binevoit să moară pentru dușma-

nii săi, nu cu atât mai mult va da iertare de păcatele lor şi veşnică desfătare acelora care au fost propriii lui copii şi se căiesc de păcatele lor ? Află cu încredinţare aceasta, că nici o greşeală omenească nu poate să biruie iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Ajunge numai ca cineva să spele în pocăinţă răul, pe care l-a săvârşit mai înainte. Căci iubitor de oameni, fiind, Dumnezeu cunoaşte neputinţa neamului omenesc şi puterea patimilor, şi viclenia vrăjmaşului. Pentru aceea, când oamenii cad în păcat, Dumnezeu îndelung rabdă, aşteptând ca ei să se pocăiască, iar celor care se mărturisesc şi celor care cer harul Lui, El le arată milă, văzându-i neputincioşi, şi îndată îi slobozeşte de pedeapsă şi le dăruieşte mângâierea pregătită dreptilor.

Multe sunt pildele care ne încredinţează, că toţi păcătoşii care-şi mărturisesc păcatele lor cu sinceritate şi adâncă părere de rău primesc deplină iertare şi mântuire de la Dumnezeu.

Sfântul Nifon avea darul de a vedea lumea duhovnicească aşa de simplu şi de clar cum vedem noi obiectele materiale. Într-o zi el a venit la biserică, la rugăciune. Şi iată cerul deasupra lui s-a deschis, acoperişul a pierit şi a văzut un

drum care mergea de la pământ până la cer. Pe acel drum îngerii purtau sufletul unui răposat, iar în urma lor veneau demonii, care cu furie strigau:

– De ce ne luaţi acest suflet ? Voi nu ştiţi că el câtă vreme a trăit pe pământ a săvârşit multe păcate şi a căzut în desfrânare, tâlhărie şi iubire de arginţi ? E vinovat de toate păcatele !

– Ştim ! au răspuns îngerii, ştim, că acest suflet a păcătuit mult, dar ştim şi că el şi-a plâns păcatele sale, iar înaintea morţii şi le-a spovedit. Pentru aceasta, Milostivul şi Înduratul Dumnezeu i-a iertat toate păcatele.

– Dar dacă şi acest suflet a primit iertare de la Dumnezeu, strigau demonii, atunci luaţi la voi pe toţi păcătoşii, şi noi pentru ce să mai muncim atâta ?

– Ţineţi minte, au răspuns îngerii, că toţi păcătoşii care-şi mărturisesc păcatele cu inimă înfrântă primesc de la Dumnezeu iertare. Iar pe cel ce moare fără să se căiască Dumnezeu îl va osândi la veşnicele munci împreună cu voi !"

Despre puterea şi roadele adevăratei spovedanii, marele duhovnic rus, episcopul scriitor, ajuns sfânt, Ignatie Briancianinov, povesteşte

următoarea întâmplare minunată petrecută pe vremea sa:

În împrejurimile Vologdei, în Rusia, se află un sat mare – Kubenskoe –, care are câteva parohii. Preotul uneia dintre aceste parohii s-a îmbolnăvit şi, apropiindu-se de sfârşitul vieţii, a văzut patul său înconjurat de mulţi demoni care se pregăteau să-i răpească sufletul şi să-l ducă în iad. Atunci s-au arătat trei îngeri. Unul dintre ei a stat pe pat şi a început să se certe pentru suflet cu cel mai înverşunat dintre demoni, care ţinea o carte deschisă, unde erau scrise toate păcatele preotului.

Între timp a sosit un alt preot, ca să-l spovedească şi să-l împărtăşească pe confratele său. Şi a început spovedania. Bolnavul, aruncându-şi ochii plânşi în carte, îşi spunea cu osârdie păcatele, lepădându-le de la el. Şi ce-i fu dat să vadă ? Văzu limpede cum de îndată ce îşi mărturisea un anume păcat, acel păcat era şters din carte: ce era scris s-a şters, iar acolo a rămas locul gol. În acest fel, prin spovedania sa, el şi-a şters toate păcatele din cartea demonilor şi îndată s-a făcut sănătos.

Restul zilelor sale şi le-a petrecut în adâncă pocăinţă, povestindu-le vecinilor săi, spre zidi-

rea lor, vedenia sa şi aducând ca mărturie şi minunata lui însănătoşire. Unii, citind aceste pilde, neîncrezători, vor clătina din cap, spunând: „Minunate sunt acestea, dar sunt scrise numai în cărţi. De ce n-am gustat şi eu, măcar o dată în viaţa mea, din bucuria înnoirii prin spovedanie ? Nu numai o dată m-am spovedit, dar, după cum se vede, am rămas acelaşi. Chiar m-am simţit mai rău. De ce nu am avut astfel de rodnice urmări, care să mă încredinţeze de folosul Tainei Sfintei Spovedanii ?"

La această întrebare, cel mai bun răspuns îl aflăm din următoarea povestire de la Sfinţii Părinţi: „Doi monahi au mers la marele stareţ Avva Zinon. Pe rând, fiecare dintre ei s-a spovedit de păcatele sale. Nu mult după aceea a început între ei următoarea discuţie. Unul a întrebat:

– Când am fost la bătrânul să ne spovedim, ai primit tu vreun folos din aceasta ?

– Da, i-a răspuns celălalt. Cu rugăciunile lui, Dumnezeu m-a tămăduit.

– Cât despre mine, s-a plâns primul, chiar de m-am spovedit, nu am simţit nici o alinare.

Celălalt a întrebat:

– Cum te-ai spovedit tu în faţa bătrânului ?

– I-am spus: Avva, roagă-te şi pentru mine. Oarecare gânduri mă supără.

– Iar eu, a zis fratele, când mi-am mărturisit păcatele, i-am udat cu lacrimi picioarele lui, şi, prin rugăciunile părintelui, Dumnezeu m-a tămăduit."

Nu au folos din spovedanie aceia care se mărturisesc fără simţire, doar rece şi de formă.

Superficialitatea, răceala şi spovedania în care nu spui nimic nu mântuiesc. În acest caz ne trebuie smerenie, înfrângerea inimii, plâns, adâncă părere de rău, pentru că am avut prieteşug cu demonii şi am fost în vrajbă cu Dumnezeu.

Când prorocul David a greşit greu în faţa lui Dumnezeu, a aflat, după grozavul păcat săvârşit, o jertfă vrednică de răscumpărare. Şi nu a găsit o jertfă mai bună decât smerenia şi înfrângerea inimii (Ps. 50, 18).

Dacă şi noi ne smerim, ne înfrângem inimile şi cu sinceritate ne mărturisim, nu se poate să nu gustăm minunatele roade ale pocăinţei, dintre care cel mai bine simţim dulcea pace a conştiinţei şi căldura inimii, înnoita dragoste de Dumnezeu, care face ca inima să tresalte de fericire.

Câteva întrebări de încheiere

Unii întreabă: „La ce preot trebuie creştinul să se spovedească?“ Răspunsul este acesta: la oricare preot care este ortodox şi a primit prin legiuita hirotonire harul de a săvârşi Sfintele Taine.

Se poate şi la un preot tânăr, şi la unul bătrân. Se înţelege, e recomandabil să căutăm un preot încercat, slujitor cu experienţă, care, fie prin numărul anilor, fie prin experienţa sa, fie prin autoritatea sa personală, ar putea să aibă o înrâurire harică asupra celui care se spovedeşte.

Dar, dacă nu aflăm un astfel de preot, nu trebuie, doar pentru aceasta, să ne lipsim de bunătăţile duhovniceşti pe care le aduce mărturisirea. Harul lucrează şi la preotul tânăr cu aceeaşi putere ca şi la cel bătrân.

Alţii pun întrebarea:

„Când trebuie să ne spovedim ?" La aceasta, unii răspund degrabă: „În Postul Mare, acesta este timpul potrivit pentru spovedanie." Dar este bun oare acest răspuns ? Dacă cineva ar fi grav bolnav şi s-ar sfătui cu tine când să cheme doctorul, ce i-ai spune: „Aşteaptă Postul Mare ! ?"

Nu. Tu îndată vei chema medicul. Dacă astfel te îngrijeşti de trup, cu atât mai mult trebuie să porţi grijă de suflet. Cel mai bine ar fi ca nicidecum să amâni spovedania.

Dacă azi a pătruns vreo rază de lumină duhovnicească în cămăruţa sufletului tău şi ţi-a scos la iveală cât de mult praf zboară în văzduhul sufletului şi cât de mult gunoi zace prin ungherele lui, nu amâna mărturisirea, prin care poţi să curăţeşti casa sufletului tău.

Dacă astăzi cuvântul lui Dumnezeu mişcă inima ta şi te face să te dezgusti de necurăţia ta, fără zăbavă, să te speli în baia pocăinţei. Dacă

astăzi Dumnezeu bate la poarta conştiinţei tale, grăbeşte-te să mergi la duhovnic, să te împaci cu Domnul tău. Nu amâna pe mâine.

Cine ştie câte gânduri neaşteptate te vor năpădi mâine ? Nu poţi şti dacă vei avea aceeaşi dispoziţie de pocăinţă şi mâine.

Dumnezeu ţi-a făgăduit că te va ierta dacă te pocăieşti astăzi şi nicidecum nu ţi-a promis că vei trăi până mâine. Dimpotrivă, El a spus că nu ştii nici ziua şi nici ceasul morţii tale.

De aceea, spovedeşte-te îndată când simţi nevoia să o faci. Sunt oameni care spun: „Mă voi pocăi la bătrâneţe." Dar ţi-ai făcut tu socoteala pe ce te bazezi întru această nădejde ? Câţi vor trăi până la bătrâneţe ? Aşa de mulţi părăsesc această viaţă de tineri, şi mulţi sunt aceia care pe neaşteptate au fost chemaţi dincolo.

Psalmistul David, văzând de la înălţimea cerului judecăţile omeneşti, le-a grăit oamenilor „căci toţi ne vom pogorî în ţărână, şi nimeni nu poate să-şi ţină viaţa sa" (Ps. 21, 34).

Dacă nu putem să ne păstrăm viaţa noastră, oricât de pătimaş ne-am agăţa de ea, trebuie să ne îngrijim, cât avem vreme, să ne împăcăm cu Dumnezeu, prin Taina Mărturisirii. Căci „înfri-

coşător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui Viu" (Evrei 10, 31).

Să nu asculţi, frate, de îndemnurile prietenilor tăi care-ţi spun liniştiţi: „Lasă că te vei spovedi când vei cădea la pat. Atunci va veni preotul, te va mărturisi şi te va împărtăşi." Răspunde-le acestora: „De multe ori preotul este chemat la bolnav când limba lui este legată şi gândul întunecat. Atunci e prea târziu. Bolnavul, şi de va vrea atunci să se mărturisească, deja nu mai poate. Dacă se întâmplă şi cu mine acelaşi lucru ? Dacă mi se leagă limba ? Dacă scleroza creierului la bătrâneţe ori altă boală mă face să nu-mi aduc aminte ? Eu nu voi putea să-mi amintesc şi să-mi mărturisesc păcatele. Atunci, nici unul dintre prietenii mei nu va putea să mă ajute. De aceea, mă voi mărturisi acum, când sunt în puteri şi-mi aduc aminte toate !"

Această hotărâre e mântuitoare. Astfel, nu amâna spovedania !

Se înţelege, sunt şi perioade deosebite, rânduite ca timp de pocăinţă şi mărturisire de Sfânta Biserică. Acestea sunt cele patru posturi de peste an, în timpul cărora creştinul trebuie să

postească și să se pregătească pentru a primi Sfânta Împărtășanie.

Însă este recomandabil să păşim către Sfânta Taină a Spovedaniei ori de câte ori este nevoie, şi, cu atât mai mult, este nevoie să o facem înainte de Sfânta Cuminecătură.

Ce este Sfânta Împărtășanie ? **Primirea a Însuşi Mântuitorului şi Domnului nostru Iisus Hristos în inima noastră.** Când aşteptăm un oaspete de seamă, facem curat în camere şi le dereticăm, punem lucrurile în bună rânduială şi, atunci, cu bucurie invităm musafirul. Cu cât mai mare grijă trebuie să pregătim sufletele noastre când ne pregătim să întâlnim pe cel mai mare Oaspete Ceresc: Mântuitorul nostru Iisus Hristos !

Cine se spovedeşte înainte de a lua Sfânta Împărtășanie, acesta cheamă pe Domnul, cu pace, în plăcuta şi încântătoarea cămară a inimii sale. Iar cine nu se spovedeşte înainte de a lua Sfânta Împărtășanie, acesta cheamă pe Oaspetele Ceresc în întunecata şi nepregătita cămară a sufletului său, pricinuindu-i Acestuia întristare. Cu acest dispreț către Înaltul său Oas-

pete, el îl alungă de la el. Şi astfel ajunge de se încurcă prin păienjenişuri şi capcane diavoleşti.

Sfânta Împărtăşanie e sabie cu două tăişuri. Ea sfinţeşte şi arde, ea îndreaptă şi osândeşte, dă viaţă şi omoară. Numai aceia care se spovedesc înainte de a o lua au folos din ea. A primi fără pocăinţă Sfânta Împărtăşanie e mare pagubă. Cei ce fac acest lucru mănâncă şi beau spre osânda lor. Unii dintre ei, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel, cad în multe neputinţe şi boli, alţii mor pe neaşteptate şi se duc în veşnicele chinuri. Şi aceasta se întâmplă pentru că nu s-au cercetat mai înainte pe sine, adică nu s-au spovedit (I Corinteni 11, 27-31).

Poartă, oare, vreo vină pentru aceasta Sfânta Cuminecătură ?

Vinovată nu este aceasta, ci lipsa pocăinţei şi răutatea noastră. Dacă dăm stomacului bolnav cea mai bună mâncare, îl vom distruge şi mai mult. Aici nu hrana este de vină, ci aceia care o folosesc mai înainte de a se tămădui.

Dacă cineva are o rană şi aşază pe ea balsam înainte de a o curăţa şi a o dezinfecta, o va întărâta şi mai mult. Tot astfel, şi acela care nu se spovedeşte înainte de Sfânta Cuminecătură şi

mai mult se aprinde. Spovedania spală rana făcută de păcat în suflet. Iar Sfânta Cuminecătură așază balsam peste rană. Creștinul înțelept, ascultând chemarea Sfintei Biserici: „cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, să vă apropiați !", nu cutează să-și manifeste credința cu îndrăzneală prin cuminecare și iubirea de Hristos înainte de a se umple de frica de Dumnezeu cea mântuitoare și să o pună în faptă în Sfînta Taină a Mărturisirii.

Scopul ultim al spovedaniei este de a pune temelia unui suflet curat, care să fie înfrumusețat și împodobit ca o mireasă, spre a fi vrednic de întâlnirea cu Mirele său Ceresc pentru care a fost creat. Sufletul care se spovedește regulat e ca o casă măturată des. În fața unei astfel de case curate stă mereu, ca o strajă trează, conștiința sa, ca să nu pătrundă nimeni care nu e de-al casei în ea. Și dacă un duh necurat, ieșit odată de acolo, vede virtutea curăției la un astfel de suflet renăscut și dorește să intre din nou în el, văzându-l gol, curățat și pus în rânduială (Mat. 12, 44), conștiința nu-l va mai lăsa să intre ! Ea respinge tot ceea ce e străin, josnic,

mârşav, păcătos, iar atunci vine Insuşi Mântuitorul Iisus Hristos şi bate la uşă !

„Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi deschide uşa, voi intra la el" (Apoc. 3, 20). „Dacă cineva mă iubeşte, va păzi cuvântul Meu; iar Tatăl Meu îl va iubi pe el, şi vom veni la el şi vom face locaş la el" (Ioan 14, 23).

Conştiinţa trează a celui ce se spovedeşte adeseori aude bătaia la uşă, a lui Hristos, deschide porţile şi spune: „Vino, Doamne Iisuse !" (Apoc. 22, 20). De Tine doreşte sufletul meu ! Pe Tine te aşteptă de atâta vreme ! Vino şi te aşază la mine..." Şi Dumnezeiescul Oaspete intră într-un astfel de suflet şi rămâne să locuiască acolo, în veci".

„Fericiţi cărora s-au iertat fărădelegile şi cărora s-au acoperit păcatele" (Ps. 31, 1)... Despărţitura dintre ei şi Dumnezeu a căzut, iar ei sunt într-o deplină, harică şi veşnică unire cu Domnul lor !

AMIN !

Cuprins

Notă biografică 5

Călătorul bogat 9
Păcatul 17
Leacul uitat 26
Obiecții împotriva mărturisirii 33
Rânduiala spovedaniei celei mântuitoare ... 51
I. Ce trebuie să facem
înainte de a merge la duhovnic? 52
II. Ce trebuie să facem
când am ajuns la duhovnic? 56
III. Ce trebuie să facem
după ce plecăm de la duhovnic? 75
Roadele adevăratei spovedanii 79
Câteva întrebări de încheiere 87

DIFUZARE:
S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Afinelor nr. 24, sector 4,
75136, București
Tel./fax: 021-336.79.13
e-mail: sophia@fx.ro
www.sophia.ro

Societatea de Difuzare SUPERGRAPH
vă oferă posibilitatea de a primi prin poștă
cele mai bune cărți de spiritualitate, teologie,
cultură religioasă, filosofie
apărute la edituri de prestigiu.
Plata se face ramburs la primirea cărților;
taxele poștale sunt suportate de Supergraph.

Tipografia MULTIPRINT Iași
Calea Chișinăului 22, et 6, Iași 6600
tel. 032-211225, 236386 fax. 032-211252

Sfânta Taină a Spovedaniei poate fi numită pe drept cuvânt „leac uitat". Lumea întreagă zace cufundată în rău. „Fiecare dintre noi s-a molipsit de ucigătoarea boală numită păcat. Poate fi oare vindecată această boală? Leacul există și este unul minunat! Dacă îl primești te însănătoșești! Însă noi nu întindem mâinile spre el ca să ne vindecăm și să ne împăcăm conștiința. De ce oare? Pentru că l-am uitat și l-am nesocotit.

Pentru bolile pământești există medicamente pământești. Pentru cea mai gravă dintre boli, păcatul, există Atotputernicul Doctor Ceresc și leacuri cerești. Acest Doctor este Iisus Hristos.

Σοφία